

Izhaja ob 4. jutraj.
Stane mesečno Din 25.—; za ino-
zematvo Din 40.— neobvezno.
Oglas po tarifu.
Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica št. 5/L
Telefon št. 2072 in 2804; ponoči tudi
št. 2034.
Rekopisi se ne vračajo.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravišče: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 2036.
Inseratni oddelček: Ljubljana, Prešer-
nova ulica št. 4. — Telefon št. 2492
Podružnici: Maribor, Aleksandrova
št. 13 — Celje, Aleksandrova cesta
Račun pri poštnem ček. zavodu: Ljub-
ljana št. 11.842 — Praha čelo 78.180,
Wien, Nr. 105.241.

Govor posl. dr. Žerjave v finančnem odboru Izenačenje davčnih bremen je najnujnejši državni problem

Obsežna in stvarna kritika naše državne uprave in državnega gospodarstva. — Univerz ni mogoče reducirati. Napačno gospodarstvo v državnih podjetjih. — Usodne zmote in napake finančnega ministra. — Favoriziranje ene pokrajine na škodo drugih mora prenehati. — Pogoji opozicije za sodelovanje pri sanaciji državnih financ

Beograd, 12. decembra. I. Nocoj je fin. odbor nadaljeval načelno razpravo o proračunu. Pred prehodom na dnevni red je predsednik g. Sečurov sporočil, da je namestnik fin. ministra dr. Spaho predložil načrt uredbe o ustanovitvi začasnega gospodarskega sveta. Nato je fin. odbor prešel na dnevni red. Prvi je dobil besedo

poslanec dr. Žerjav,

ki je v skoro dvurnem govoru podvrget predloženi proračun in fin. zakon ostri, a zelo stvarni in strokovni kritiki. Opazilo se je, da je njegov govor na vladno večino napravil globok vtis in mu je zlasti navzoči prometni minister ponovno pritrjeval. Uvodoma je dr. Žerjav kritiziral

tehnično sestavo finančnega zakona

ki obsega na videz samo 70 členov, v resnici pa jih ima nad 300 ker se poziva na člene starih prejšnjih finančnih zakonov. Netrokovnjak ne more iz finančnega zakona povzeti njegove vsebine. V čl. 68. zahteva fin. minister zakonsko odobritev za 17 sklepov min. sveta, ki bi jih pač moral doslovno predložiti. Separatno budžetiranje državnih podjetij je izvedeno nedosledno. Namesto da ukine abnormalno določanje pozitivnih zakonskih odredb s fin. zakonom, je vlada sedaj uvrstila v fin. zakon še ukinitve gimnazij, spremembo zakona o srednjih šolah in uvedbo prikritih šolnine na vseh šolah. Največja drznost pa je, da skuša vlada dobiti pooblastilo za

redukcijo univerz.

Govornik svari vlado, naj glede univerz ne postopa prenapetost. Morda se bo našla večina za okrnjenje ljubljanske univerze, toda vlada bo videla, da bo to vprašanje postavljeno ponovno na dnevni red in še v kličnejši obliki. Treba je računati s psihološko in ambiciozno narodo, ki se je od davnaj boril za svojo univerzo. Sedaj ko je vložen ogromen trud in kapital v ljubljansko univerzo, pa naj pride redukcija? Vlada naj dobi dovoljenje, da sama spremeni zakon o ljubljanski univerzi, ki za se na parlament predleti soglasno sprejeli. Mi smo doslej pristajali narodnega edinstva, vendar se edinstvo ne more izvajati v nivelizaciji in njeza centralizaciji a najmanj iz Beograda, ki ima sam s seboj še mnogo posla in vsaj do sedaj ni niti reflektiral na to, da postane naš kulturni center. Potrebno je zidati na onem, kar je že tu in delati na sintezo najboljših sil. Mi bomo zlozlasni paragraf 44 skušali preprečiti z vsimi sredstvi.

Govornik nato ostro kritizira

neglednost in nejasnost proračuna,

ki je bolj in bolj centraliziran. V dobi nesoglasja in medsebojnega nerazumevanja bi bil državni interes, da imamo čiste in jasne račune. Preko 90 % uradnikov v ministrstvih je Srbinov in naravna posledica tega je, da poznajo in mislijo le na svoje kraje. To velja tudi za proračunski oddelček. Mi iskreno želimo, da so ceste povsod dobre, posebno tudi v Srbiji. Devet let smo že žrtvovali za to, a napačni sistem obnove cest v Srbiji, partizanstvo s cestariji in njih nesposobnost imajo za posledico, da so bile te žrtve brez uspehov in da so ceste v Srbiji še vedno slabe, naše pa za 50 % poslabšane. Ne more se nam zameriti, da prenehajo sedaj vsaki ozri in da naši ljudje upravičeno govorijo: Če so oni nesposobni, zato še mi ne smemo propasti.

Govornik zahteva takojšnje predložitev cestnega zakona, ki ga oblikuje ekspozicija ministra, protestira proti centralizaciji kreditov za trgovske akademije in tehnične srednje šole kar omogoča partizanstvo. Govornik se bavi nato z vprašanjem državnih dolgov, ki so obdelani v proračunu skrajno površno in nepregledno. Prav posebno nepregledan pa je

proračun državnih dohodkov.

ki bi ga bilo treba razčleniti po vrstah davkov in vsaj po pokrajinah. Doходи ki vseh vrst trošarin so n. pr. predvideni z eno samo številko. Jasno je, da se dela to nameroma, da bi se na ta način prikril dejanski stan ter da bi se ne videlo, da ena pokrajina več plačuje, kakor druga. Glavni razlog, zakaj smo glasovali proti proračunu, je, da vlada niti ne poskuša odpraviti ali vsaj zmanjšati

davčne neenakosti.

Blizamo se desetletni osvoboditvi, a davčne neenakosti so od leta do leta večje. Minister bi moral vsaj poskusiti se uživati v čustvovanje naših ljudi, ki na svoji koži občutijo to neenakost. Vsega obsojanja vredno je postopanje vlade, ki je predložila zakon o neposrednih davkih, sedaj pa se umika za vladne klube, ki da bodo šele razpravljali o dohodnini, o davčni osnovi in o davčni lestvici. Parlamentarizem stoji pri nas na glavi, a ljudstvo radi neprestane zavlačevanja izgublja zaupanje, da se bo izenačenje davčnih bremen sploh kdaj izvedlo. Mi smo se trdno odločili, da stavimo pri tej priliki ultimativno zahtevo po izenačenju in odklanjamo vsako odgovornost

za posledice, če se do 1. aprila 1928 sedanje stanje ne spremeni. Navajajoč dokaze za

neenakosti pri razdelitvi izdatkov,

opozarja govornik na ekspozicijo ministra ver, ki brani obstoječo abnormalnost, da morajo katoličani v naši državi plačevati davke za vzdrževanje pravoslavne cerkve, in graja postopanje vlade, ki še dosedaj ni poskrbela potrebnih sredstev za izvrševanje patronatske dolžnosti države glede katoliških cerkvenih zgradb. Govornik je mnenja, da bi morala vsaka veroizpoved s primernimi dokladami plačevati in vzdrževati svojo cerkev.

Sredstva, s katerimi finančni minister preludira sanacijo državnih financ, niso nova. Nekatera, kakor n. pr. redukcija univerz in gimnazij, dodatkov za duhovščino, gojenje v semeniščih itd., so pa neizvedljiva. V ekspoziciji obrazložena ideja penzijskega fonda za uradniške vdove in za osirotelo dečo je v nameravani obliki nesprejemljiva, kajti ako bi uradnikom odtegnili 6 % od njihovih plač za ta namen, bi sedanja itak nesrečna generacija plačevala za bodočo generacijo.

Napovedana

komercializacija državnih železnic

se lahko smatra, da je v dosedanjem smislu in formi padla v vodo. Morali se bomo zadovoljiti s skromnejšim poročem komercializacije, to je z izločitvijo nesposobnih in koruptivnih elementov, z zmanjšanjem administrativnih stroškov v centralah, z depolitizacijo osebja, z ostrišo kontrolo in večjo strokovnostjo.

Finančni minister je pozabil, da bo reforma sodišč pomnožila število sodnikov, on pa jih hoče reducirati. Velika javna dela s pomočjo cenjenih inozemskih posojil vsi pozdravljamo; ni pa v redu, da si država iz posojila denar pri Državni hipotekarni banki.

Prenos poslov na samouprave

je doslej popolnoma fiktiven. Predpogoj za to je zakon o neposrednih davkih, ki bi omogočal primerno doklade občin, srezov in oblasti. Potem se bo lahko še kakih 200 do 300 milijonov preneslo na oblasti. Mi bi samo želeli, da bi se Srbinanci odločili za večje oblasti. Ekspozicija finančnega ministra se najmanj bavi z

administrativno reformo.

Neposredni davki se lahko izenačili in znižajo tudi v Srbiji, ako bo aparat finančnih uradnikov povsod pošten in strokovno na višini. Če bi se izvedlo to bi bil efekt mnogo povolnejši z nižjimi davčnimi osnovami, kakor danes, ko se smatra za državniško sposobnost izigravanje davčne uprave.

Cenitev narodnih dohodkov na 70 milijard je zelo pretrpna. Največja vsota, ki bi se mogla vzeti za podlago, znaša 50 milijard. Ta dohodek je po novem proračunu obremenjen z 7 milijard. Neposrednih in posrednih ter monopolističnih davkov ali 528 D na glavo nadalje z 1.2 milijardi samoupravnih davščin ali 93 Din na glavo, torej skupno 621 dinarjev na glavo, kar pomeni pri cenitvi celokupnih narodnih dohodkov na 70 milijard 11% obremenitev in pri cenitvi na 50 milijard pa na 16%. Stvar pa je še poostre na s tem, da plačuje ena pokrajina 30%, druga pa malo ali nič.

4 in pol milijarde državnih izdatkov gre za

dolgove penzije, invalide in vojsko.

Potrebno je revidirati penzioniste in reaktivirati mlajše upokojence, zato pa stari upokojencem pokojnine primerno zvišati. Govornik opozarja na rimski sporazum, ki predpisuje zlato relacijo pokojnin napram predvolni in ki za bo prejel ali slej moral spoštovati in upoštevati tudi naša država. Proračun za državne dolgove bo še narasel obžalovati je treba postopanje Francije ki svojega internega dolga ni valorizirala, od nas pa zahteva, da ji vrnemo dolgove v zlatu. Že v ta proračun je treba vnesti pri merne postavke za avstro-ogrsko rente: Šim deli časa se bo čakalo, tem težje se bo plačevalo. Na drugi strani ni mogoče šteti med dohodek 450 milijonov

navideznega dobička državnih podjetij.

Celo šume so v krizi in to zlasti v Bosni. Pričakovati čisti dohodek od Beline in tovarne sladkorja na Čukarici je v današnjih razmerah smešno. Dobitek poštne uprave na pakete in za zbolšanje poštne službe zlasti v južnih pokrajinah, ki so daleč pod evropskim nivojem. Od železnice ne smemo pričakovati dobička, nasprotno bi bilo treba iskati kritiča za vsakoletne izgube. (Navzoči prometni minister, general Milčević živahno pritrjuje).

Štednja v državnih izdatkih

kakor si jo zamišlja finančni minister in vlada, je docela napačna in negospodarska. Protestirali moramo proti temu, da večina brez pomisleka in brez sistema s škarnjami

v rokah gilotinira kulturne institucije in siromašne nameščenice. Tudi postavke sedmih milijard fiskalnih dohodkov pač ne bo mogoče obdržati. Potemtakem je jasno, da je naš bodoči

proračun pasiven

za približno 800 milijonov in da bo tudi po najstrožjih revizijah končno pasiven za preko pol milijarde. Minister sam priznava 210 milijonov deficita in se tolaži s prihranki, a s tem se bodo samo pomnožili višje državni dolгови in tako ne bomo nič prihranili. Z ozirom na to nepovoljno stanje se govornik čudi optimizmu finančnega ministra glede

naše valute

Ena milijarda deviz v Narodni banki naj zadostuje za stabilizacijo valute? V ekspoziciji finančnega ministra ni ničesar o delu vlade za izboljšanje naše plačilne bilance. Govornik zahteva ukinitve izvoznih carin za jaja in državno akcijo za sanacijo lesne industrije in izboljšanja kreditnih razmer te važne industrijske panoge. Les in jaja bolje držita našo bilanco, kakor pa žito in živina. K temu pride še tujski promet, za katerega se predvideva za vso propagando komaj 600.000 Din. Govornik zahteva ukinitve potnih vizov vsaj za one države, s katerimi imamo razvit tujski promet.

Likvidacija polsko-litovskega spora

Po zaslugi avtoritete Društva narodov. — Z rešitvijo je zadovoljna tudi Moskva. — Angleški komentarji. — Maršal Pilsudski na povratku

Zeneva, 12. decembra, g. O rešitvi poljsko-litovskega konflikta sta si Stresemann in predsednik Sveta Društva narodov Ceng Loo izmenjala pismi. Pri sprejemu novinarjev je Chamberlain povdarjal veliko važnost odločitve v poljsko-litovskem konfliktu za pomirjenje v vzhodni Evropi. Chamberlain je povdarjal zlasti edinstvo veseli ter je izjavil, da je tudi Litvinov s to rešitvijo konflikta zadovoljen.

London, 12. decembra (lo.) Časopisje z velikim zadovoljstvom komentira sporazum med Litvo in Poljsko. «Daily News» pravijo, da se je posrečilo s pomočjo Društva narodov rešiti v vzhodni Evropi nevarno krizo, ki je pretlila, da povzroči svetovno vojno. Glavna ovira za sklenitev miru med Litvo in Poljsko je odpravljena. «Morning Post» piše: «Zenevski sporazum bo pozdravila celokupna Evropa. Da se spor med Litvo in Poljsko reši, je potrebno veliko časa in veliko potrpljenja.

Dunaj, 12. decembra, g. Maršal Pilsudski je danes na svojem povratku iz Zeneve došel semkaj. Spremljajo ga polkovnik vojaškega štaba Beck in več članov poljske delegacije. K sprejemu je prišlo na kolodvor osebje poljskega po-

Angleško posredovanje med Parizom in Rimom

Zanimive Chamberlainove izjave. — Ne veruje v sestanek med Briandom in Mussolinijem, vendar pa privarja možnost sestanka. — Italija postaja zato zopet ošabnejša in postavlja že nekake pogoje

Zeneva, 12. decembra, s. Chamberlain je izjavil glede nasprotstva med Francijo in Italijo: Velika Britanija je vedno na razpolago, da pomaga odstraniti težave. Jaz nikakor ne nameravam podvzeti kake posebne akcije. Resnica je, da ne bom potoval v Italijo, temveč direktno domov. Kar se tiče francosko-italijanskih odnošajev, se nespornost mnenja, ki nastanejo od časa do časa, ne smejo vzeti preveč tragično.

London, 12. decembra, s. «Westminster Gazette» poroča iz Zeneve, da se bo prihodnja seja Sveta Društva narodov na Briandovo iniciativno najbrže vršila v Rimu, da bo Franciji, Angliji in Italiji omogočeno razpravljati o sredozemskih vprašanjih. Chamberlain je izjavil novinarjem, da mora politika za bodbajev med Italijo in Francijo prenehati.

Pariz, 12. decembra, g. Rimski poročevalec lista «L'Information» izve, da stavlja italijanska vlada za sestanek med Mussolinijem in Briandom nastopne pogoje: Francija mora priznati, da je Italija država, ki je najbolj zainteresirana na Balkanu in na Jadranu. Francija mora izpremeniti svojo politiko na teh ozemljih. Prenehati mora podpirati protitalijansko politiko v Jugoslaviji. Vprašanje italijanskih prebivalcev v Tunisu se mora urediti ter ustaviti protifašistična kampanja.

Sanacija državnega gospodarstva je naš najvažnejši in najnujnejši problem, pri katerem bo tudi

opozicija lojalno sodelovala.

Zahteva pa kot pogoj za sodelovanje: 1. izenačenje bremen po načelih ustave in 2. reformo celokupnega sistema naše administracije, ki se mora popolnoma depolitizirati. Kar se dogaja v Južni Srbiji, gre za 80 odst. na konto slabe administracije. Posledice nas stanejo ogromne milijone. Jata nesposobnih in koruptivnih uradnikov, ki se širi v Vojvodino in Bosno, nas samo pri odmeri in izterjavi davkov stane ogromne vsote. V redni in pravni državi ne bi bilo potrebno 20 tisoč žandarjev. Da našnji nesposobni in strankarski upravni sistem, povzroča gotovo najmanj pol milijarde letne škode. (Medklic: Še mnogo več!) Glasovali bomo proti proračunu, pridržujemo si pa proste roke za izredne korake, ako večina ne pristane na to, da že z novim proračunom nastopi izenačenje davčnih bremen.

Po govoru dr. Žerjave je predsednik izjavil, da so prijavljena kot govornika še gg. Joca Jovanović in dr. Krajač, ki priredita na vrsto jutri, ko bo končana načelna razprava o proračunu. Današnja seja je bila nato zaključena.

slaništva. Od avstrijske vlade ni prišel nihče, ker potuje Pilsudski incognito. S svojim spremstvom je napravil izlet z avtomobilom skozi mesto, nakar je obehval v poljskem poslanstvu. Maršal Pilsudski je izjavil novinarjem, da je že v Zenevi rekel vse, kar je imel reči. O pogajanjih bo v najkrajšem času mogel zunanji minister Zaleski povedati kaj več. Ob 15.45 je maršal Pilsudski odpotoval proti Varšavi.

Riga, 12. decembra, h. Kakor javlja poročevalec litovske državne agenture, so zenevska poročila v tamošnjih vladnih krogih in tudi v krogih opozicije izzvala precejšnjo nerazpoloženje. Opozicija govori o porazu Litve v Zenevi. Svoje stališče pa bo šele objavila, ko dospe besedilo rešitve Društva narodov.

Vilno, 12. decembra, g. Litovske oblasti so medzavezniški komisiji, ki obstoja iz angleškega, francoskega in italijanskega vojnega atašaja, prepovedale prehod na litovsko ozemlje. Ta komisija je proučevala obsejne razmere ter se je nocoj vrnila v Varšavo. Ugotovila je, da vlada na obmejnem ozemlju popoln mir.

Angleško posredovanje med Parizom in Rimom

Zanimive Chamberlainove izjave. — Ne veruje v sestanek med Briandom in Mussolinijem, vendar pa privarja možnost sestanka. — Italija postaja zato zopet ošabnejša in postavlja že nekake pogoje

Pariz, 12. decembra, o. Italijanski ministriški predsednik Mussolini je dal dopisniku lista «Depesche Tunisienne» med drugim naslednjo izjavo: Mi moramo pospeševati ustanovitev velikega romanskega bloka. Španija in vse romanske republike gledajo danes v Rim in Pariz. Združiti vse te raznovrstne sile in te narode, ki jih prešinja ista vera in katerih civilizacija je skupna dedščina, pomeni zagotovitev miru na svetu in zavarovanja pred nevarnostjo barbarstva. To, kar govorim vam, govorim vsem Francozom, ki me obiskujejo. Mnogo jih je in spadajo v število resničnih prijateljev Italije. Vse kar se bo poizkusilo, da se doseže tesnejša zveza med romanskimi narodi, vse to je vredno, da se odobrava. Francija in Italija sta ustvarjeni, da se razumeta. Ne govorim o isti krvi. Civilizacija pa in kultura ene in druge sta skupno obudovanja vredno pomešani. S Francozi se razumemo in jaz vidim v njih svoje brate, svoje ljudi. Z Angleži se moramo že potruditi, če jih hočemo razumeti in če hočemo, da oni nas razumejo. Z Nemci je razlika že večja, od Rusov pa nas loči naravnost globok prepad. Zveza med Francijo in Italijo je sedaj morda potopljen v viharno ozračje, vendar pa do ločitve med nami ne bo prišlo, ker smo bratje, ki se včasih prerekajo, a se kljub temu ljubijo.

Litva in Vatikan

Rim, 12. dec. o. V prostorih vatičanskega državnega tajništva so bile v soboto izmenjane ratifikacijske listine o konkonvratu med Litvo in Vatikanom.

Ameriški in angleski protest v Bukaresti

zaradi napadov na ameriške in angleške državljane. — Danes bo govoril grof Bethlen o dogodkih v Velikem Varadinu. — Rumunska vlada v zadregi. — Nadaljne aretacije. — Prva sodna obravnava o oprostitlu razsodbo

Bukarešta, 12. decembra, s. «Mineata» poroča, da je bil pri zadnjih dijaških nemirih v Velikem Varadinu ranjen tudi neki ameriški kapetan, čigar žena se je obrnila na ameriškega poslanika v Bukaresti, ki je izjavil, da bo v zunanjem ministrstvu vložil protest. Zunanji minister Titulescu je na zahtevo ameriškega poslanika odposlal v Veliki Varadin uradnika, ki bo preiskal ta slučaj. Tudi v Koložu sta bili dve trgovini angleških državljanov oplienjeni. Ameriška in angleška vlada sta pri rumunski vladi vložili oster protest proti dogodkom v Velikem Varadinu in v Koložu. Zahtevata takojšnje odpuštevje državnega podtajnika in notranjega ministrstva Tatarsca, ki je baje organiziral vso Madžarom in tujcem sovražno propagando. Dalje grozi Rumuniji, da se bodo zapadno-evropske in ameriške borze zaprele za rumunsko posojilo in da se bo vršila preiskava glede življenjskih pogojev narodnostnih manjšin v Rumuniji.

Budimpešta, 12. decembra, s. «Esti Kurir» poroča, da bo ministrski predsednik grof Bethlen že na jutrišnji seji poslanske zbornice govoril o dogodkih v Velikem Varadinu. List javlja, da namerava grof Bethlen potrditi oba govora svojega namestnika dr. Vassa v poslanski zbornici in v senatu.

Bukarešta, 12. decembra, g. Listi poročajo, da so rumunski dijak v Koložu tako pretepli madžarskega pisatelja Ladislava Hajnala, ki je urednik tamošnjega madžarskega lista, da se je popolnoma krvav zgrudil na tla. Državno pravdnstvo v Velikem Varadinu je dalo aretirati ranjenega lastnika Park-hotela, ker se je pred pobesnelimi dijaki branil s nožem. V Velikem Varadinu nadaljujejo z aretacijami. Rumunske oblasti aretirajo sedaj delavce in trgovce ter jih dolžijo, da so zakrivali izgrede. 50 oseb je bilo izročenih sodišču.

Bukarešta, 12. decembra, g. Ostrout

Komunistična revolta v Kantonu

V Kantonu so očitno na povelje generala Čangtsolina vprizorili revolucijo, kot protest proti poveljstvu generala Čangkajška nad nacionalističnimi četami

Sanghaj, 12. decembra g. General Čangkajšek je dobil od nacionalistične stranke nalog, da mora vzpostaviti edinstvo nacionalistične stranke ter reorganizirati nacionalistično vlado. Ako sovjeti ne bodo ustavili svojega rovarstva, bo nacionalistična vlada prekinila z njimi vse odnose ter odredila, da se zaprosovski konzulati na nacionalističnem ozemlju. Paroplovna med Hongkongom in Kantonom je zaradi težkih bojov v bližini fota Whampos nemogoča. Borba v Kantonu, med katero je en del regularnih čet prešel h kmetom, je trajala šest ur. Povsod v mestu so afiširane proklamacije, v katerih so nacionalistični vo-

stališča klerikalnega krila rumunskega dijaštva je popustila predvsem vsled nepopustljivosti vlade. Poizkusi radikalnih dijaških voditeljev, da bi dosegli solidarnost celokupnega dijaštva z aretiranci, dosedaj niso uspeli. Dosedaj je bilo izpuščenih le nekaj dijakov, ki so zagrešili le manjše konflikte. Glavni krivci pa bodo do obdobja pred vojaškim sodiščem ostali v preiskovalnem zaporu. Poizkus jutrišnje proklamacije splošne stavke dijaštva, ako do polnoči ne bodo izpuščeni aretirani dijaki, se bo najbrž izjalovil; vendar pa je vlada odredila vse potrebno za zaščito dijakov, ki bi hoteli stavkati. Danes se je vršil važen razgovor ministrskega predsednika s prosvetnim in notranjim ministrom ter s policijskim prefektom. Jutri bo objavljena lista dijakov, ki bodo ostali v zaporih ter onih državnih funkcionarjev, ki bodo odpuščeni. Zunanji minister Titulescu zahteva odločno, da mora država povrniti oškodovancem škodo. Voditelj sionistov prof. Weitzmann ravno te dni poseja sionistične organizacije v Rumuniji; ne sme pa v one kraje, kjer se vrše nemiri. Njegov vlak stražijo vojaki.

Bukarešta, 12. decembra, g. Pred vojaškim sodiščem v Jassyju se je moral danes zagovarjati prvi dijak, ki je obtožen, da se je udeležil demolaranja sinagoge v Jassyju. Dijak je bil oproščen. V Bukaresti se nahajajoč dijaki z dežele so dobili 50 procentni popust na železnicih, da se morajo vrniti domov. Ministrski svet pod predsedstvom Bratianu je razpravljal o odredbah, ki naj preprečijo ponovitev takih dogodkov. Vojaške oblasti, ki niso dovolj energično nastopile proti izgredekrom, bodo poklicane na odgovor. Včeraj so bile razširjene govorice, da je zunanji minister Titulescu zaradi zadnjih izgredev podal demisijo. Te govorice so bile danes uradno demantirane.

Debata v davčnem odboru

Beograd, 12. decembra, p. Davčni odbor je danes nadaljeval razpravo o davčni osnovi družbi, ki so obvezane k javnemu polaganju računov. Cl. 81. je bil sprejet z malo spremembo, člen 82. brez spremembe, pri členu 83. pa se je razvila dolgotrajna debata. Šlo je predvsem za to, da bi se plačani neposredni davki odražali kot režijski stroški ter da bi se odbila tudi izguba iz prejšnjega poslovnega leta. Tozadevne predloge kmečko - demokratske koalicije so podpirali tudi nekateri vladni poslanci. Zastopnik finančnega ministra generalni direktor g. Letica pa je ta predlog odklonil, češ, da postopajo tako tudi vse druge države. Vladna večina je nato res sprejela tudi ta člen nespremenjen, dasi so ga njeni govorniki skupno z opozicijo ostro kritizirali. Pri čl. 84. je bila po daljši debati sprejeta sprememba, da lahko za rezervni fond odpisano vsoto davčna oblast zniža po zaslišanju treh strokovnjakov, od katerih imenuje enega davčna oblast, drugega davčni obvezanec, tretjega pa dva strokovnjaka oba sporazumno. Cl. 85. in 86. sta bila sprejeta brez spremembe, člen 87. do 90., ki govore o davčni stopnji, pa rezervirani. Nato bi imela slediti debata o davku na skupne dohodke, o katerem govore čl. 91. do 103. Debata o tem pa je bila odgojena, da se lahko poslanski klubi o tem še prej posvetujejo. Znano je namreč, da se srbijanski poslanci protivijo uvedbi tega davka v Srbiji.

Prihodnja seja odbora bo jutri dopoldne ob 10.

Konferenca velikih županov iz Južne Srbije

Beograd, 12. dec. p. Notranji minister je sklical danes na posvetovanje velike župane iz Južne Srbije. Od 7. do 10. zvečer se je vršila konferenca v notranjem ministru. Konferenci je prisostvoval tudi načelnik oddelka za javno varnost g. Žika Lazić. Veliki župani so poročali o stanju v svojih oblasteh, nakar se je vršila obširna razprava o odredbah, potrebnih za zaščito javne varnosti in zlasti za preprečevanje vpadov in atentatov bolgarskih komitov. Konferenci je prisostvoval tudi uradnik našega poslanstva v Sofiji. Udeleženci so po konferenci odklonili novinarjem vsako izjavo, načelnik javne varnosti g. Žika Lazić pa je odšel iz ministrstva takoj na dvor, da poroča kralju.

Novi občinski zakon

Beograd, 12. decembra, p. Ministrski odbor je danes definitivno končal razpravo o občinskem zakonu. Nerešeno je ostalo še vprašanje obsega posameznih občin in načina konstituiranja občinskih uprav. O teh vprašanjih bo ponovno razpravljali ministrski svet. Ministrski odbor predlaga, naj obsega vsaka občina najmanj 2 tisoč prebivalcev, občinski odbori pa naj se izvolijo na ta način, da dobi največječista lista v naprej polovico mandatov, ostali mandati pa se razdele proporcionalno na vse stranke po D'Hontovemu sistemu. Ta sistem bi osiguril delazmožno občinsko upravo in bi se preprečile nevezdržne razmere, ki vladajo sedaj v mnogih občinah, kjer je občinski odbor zaradi strankarske razcepljenosti za delo nezmožen.

Komercijalizacija pošte

Beograd, 12. decembra, p. Slično kakor prometno ministristvo se bavi tudi poštni minister g. Kocić z načrtom neke vrste komercijalizacije poštne uprave. V prvi vrsti namerava predlagati deatizacijo brzojava in telefona na ta način, da bi se dal v večjih centrih v zakup lokalnim privatnim družbam. Družbe bi plačevale državi dogovorjeno zakupnino in bi morale skrbeti za normalno vzdrževanje obstoječih naprav, službo pa naj bi se naprej vršili državni uradniki. Načrt tozadevne uredbi bo izdelala specialna komisija, nakar se bo z zadevo bavil ministrski svet.

Zakon o izkoriščanju vodnih sil

Beograd, 12. dec. p. Uredba o izkoriščanju vodnih sil, ki jo je predložil minister za poljedelstvo dr. Stanković in ki jo je ministrski svet na svoji zadnji seji odobril, vsebuje v glavnem sledeče določbe: Podjetja za izkoriščanje vodnih sil se dele v tri kategorije: v prvo kategorijo spadajo podjetja z nad 5 tisoč konjskimi silami, v drugo podjetja z nad 300 konjskimi silami in v tretjo izpod 300 konjskih sil. Koncesije se izdajajo za prvo kategorijo s posebnim zakonom, za drugo ji izda ministrski svet, za tretjo pa veliki župan. Prošnje se vlagajo rednim putem preko velikega župana. Prvenstveno pravico za izkoriščanje vodnih sil ima država ne glede na to, ali jih izkorišča sama ali potom kakega privatnega podjetja, nato slede samouprave in domača podjetja. Za prvo in drugo kategorijo volja zakon določa 75 let, za tretjo pa 50 let. Po tem roku preide dotično podjetje v državno last. Vsa podjetja plačujejo državi od vsake bruto konjske sile letno po 5 Din.

Prvi dve jugoslovnski podmornici

Split, 12. dec. n. Včeraj je odpotoval v Anglijo oddelek moštva naše vojne mornarice, da prevzame novo zgrajeni prvi dve naši podmornici. Moštvo bo 15 dni večbalo na Anglskem, nato pa bodo podmornice odpule v domovino.

Sprejemi v zunanjem ministristvu

Beograd, 12. dec. p. V zunanjem ministristvu je vladala danes ves dan velika živahnost. Zunanega ministra so posetili nemški, poljski, francoski, italijanski in češkoslovanski poslanici. Pomočnik zunanega ministra pa je sprejel inozemske delegate, ki se udeležujejo kongresa univerzitetne federacije za Društvo narodov.

Občinske volitve v mariborski oblasti

Srez Celje-Vransko

Pri nedeljskih občinskih volitvah v celjskem srezu so doživeli klerikalci zelo hude udarce. Skoro povsod so nastopili naprednjaki združeno in dosegli na ta način lepe uspehe. Izid volitev v posameznih občinah je:

Braslovce: KDK (kmečko-demokratska koalicija) 379 glasov in 17 mandatov; SLS na dveh listah 188 glasov in 8 mandatov. Velik napredek naprednjakov.

Teharje: Napredna lista 119 glasov, 8 mandatov; SLS 199 glasov, 13 mandatov; socialisti 57 glasov, 4 mandate. Klerikalci so zelo nazadovali.

Gomilsko: KDK 38 glasov, 2 mandata; SLS 124 glasov, 7 mandatov. Volilci so se opredelili predvsem po lokalnih momentih.

Sv. Jurij ob Taboru: KDK 202 glasova, 9 mandatov; SLS 166 glasov, 8 mandatov.

Sv. Lovrenc pod Prožnim: KDK 80 glasov, 7 mandatov; SLS 120 glasov, 10 mandatov. KDK je lepo napredovala.

Dramlje: KDK na dveh listah 149 glasov, 9 mandatov; SLS 140 glasov, 8 mandatov.

Škofja vas: KDK 136 glasov, 5 mandatov; SLS 220 glasov, 8 mandatov; socialisti 320 glasov, 12 mandatov. Odločilo je Trnovlje v prid socialistični listi z g. Mahmom na čelu.

Petrovce: KDK 136 glasov, 8 mandatov; SLS 236 glasov, 14 mandatov in socialisti 52 glasov, 3 mandate. Ako se ne bi absentirali rudarji iz Libol, bi prešla občina v napredne roke.

Sv. Peter v Savinjski dolini: KDK 105 glasov, 6 mandatov; SLS 197 glasov 11 mandatov. KDK je napredovala za preko 100 odstotkov.

Gotovlje: SLS 72 glasov, 5 mandatov; KDK 54 glasov in 4 mandate.

Iz treh občin izidi še niso znani. V splošnem so v vseh občinah celjskega sreza izpadle občinske volitve za napredne skupine zelo povoljno, kar je v prvi vrsti zasluha njihovega nastopa.

Srez Šmarje

Šmarje-trg: Gospodarska stranka (naprednjaki) 71 glasov in 4 mandate; SLS 90 glasov in 5 mandatov.

Šmarje-okolica: KDK 105 glasov, 7 mandatov; SLS 253 glasov, 10 mandatov. Naprednjaki so pridobili dva odbornika.

Rogaška Slatina: Napredna lista 34, Nemci 30, radičevci 20 in »Zdravilška lista« 36 glasov. Radičevci so dobili 1 odbornika, vsi drugi pa po 2.

Sv. Ema: SLS 68 glasov, 10 mandatov, SKS 45 glasov, 7 mandatov.

St. Peter pod Sv. gorami: Občina je ena med največjimi v mariborski oblasti. Ima blizu 700 volivcev ter se hrabro brani proti organiziranemu pritisku klerikalne stranke. L. 1924 je bilo razmerje glasov naslednje: SDS 57, lista kmetov, obrtnikov in delavcev (napredna) 124, SLS pa 93. Minulo nedeljo je bila udeležba večja in je rezultat

Nemško-italijanski trgovinski spor

Rim, 12. dec. o. Ze nekaj dni so se v Rimu vršila med zastopniki nemškega in italijanskega zunanega ministristva in ministrstva za narodno gospodarstvo pogajanja za poravnavo sporov, ki so nastali splošno različnega tolmačenja italijansko-nemške trgovinske pogodbe. Italija je izdala v zadnjem času razne zakone, ki omejujejo uvoz izdelkov v Italijo v svrhu zaščite domačih izdelkov. Nemčija zastopa stališče, da je italijanska vlada z zaščitnimi zakoni kršila trgovinsko pogodbo, ki predvideva enako postopanje za italijanske in nemške izdelke. Italija pa tega neče priznati. Sedanja pogajanja niso dovedla do sporazuma in bo spor najbrže predložen posebnemu razsodišču, kakor ga predvideva pogodba za takšne slučaje.

Iz francoske zbornice

Pariz, 12. dec. (lo.) Včeraj popoldne je prišla zbornica z razpravo o finančnem zakonu, ki ga je odobrila s 405 glasovi proti 125. Seja se je končala davi ob 1 uri in 5 minut.

Oportunizem nemških klerikalcev

Berlin, 12. dec. s. Na novinarski konferenci centurama je državni kancelar doktor Marx podal izjavo, ki je v krogih levicarskih strank povzročila veliko pozornost. Državni kancelar je zanikal, da bi bil centuram republikanska stranka. Centrum je bil vedno ustavna stranka, toda ni bil niti monarhističen, niti republikanski. Centrum je prizal weimarsko ustavo, ki je bila sprejeta zakonitim putem in ki je državnoopravno brezpogojno obvezna.

Pred »velikim dogodkom« na Madžarskem

Budimpešta, 12. dec. s. Vzgljitelj bivšega nadvojvode Otona, pater Jakob Lasovitec je imel včeraj predavanje o madžarskem prestolonasledstvu. Izjavil je, da je Oton klub svojim 15 letom duševno zelo zrel in da bo dogodek, ko bo čez eno leto madžarski nadškof kronal Otona, resnično velik. Predavanju so med drugimi prisostvovali grof Appony, grof Zichy in več članov francoskega poslanstva.

Mussolini namerava zopet govoriti

Rim, 12. dec. o. Prihodnje zasedanje ministrskega sveta se bo pričelo v četrtek 15. t. m. V političnih krogih napovedujejo, da bo ob tej priliki podal Mussolini obširno poročilo o mednarodnem položaju ter o stališču Italije v raznih vprašanjih zunanje politike.

Naš diplomatski zastopnik v Budimpešti

Beograd, 12. dec. p. Za odpravnika poslova našega poslanstva v Budimpešti je imenovan g. Ivan Vukotić.

Dr. Spaho v avdienci

Beograd, 12. dec. p. Zvečer od 6 do 7. je bil v avdienci na dvoru minister za trgovino in namestnik finančnega ministra dr. Spaha.

Srez Ptuj

Breg: socialisti 7 mandatov, nemška lista 5, slovenska lista 5.

Krčevina: klerikalci in Nemci 8, napredna gospodarska lista 1.

Ločič: SLS 1, gospodarska stranka 2, lista Ločič vrh 4.

Majšperk: lista uslužbencev tovarne 8, SLS 5, združena kmečko-delavska lista 4.

Polemšak: Gospodarska lista 4, lista Martina Pozniča (napredna) 2, klerikalci na 2 listah 1 mandat.

Ptujška gora: naprednjaki na 2 listah 9, SLS 8.

Rogoznica: SLS 6, kmečko-delavska zveza 3.

Mezgovci: Gospodarska lista 5, SLS 2.

Sv. Lovrenc na Dravskem polju: naprednjaki 9, SLS na 2 listah 16.

Sv. Andraž v Halozah: SKS na treh listah 5, SLS 3, lista Vreg (SDS) 1.

Sv. Barbara v Halozah: nepristranska lista 3, SLS 1, SKS 2, Gospodarska stranka 1, Slovenska kmečka neodvisna stranka 1, Gospodarska lista izven strank 1.

Polanci: SLS 7, mali posestniki 2.

Brstje: SLS 3, združeni mali posestniki 2, narodna radikalna lista 2.

Bukovci: SLS 3, gospodarska stranka 1, kmečko-delavska stranka 5.

Hajdina: Kmečka zveza 4, SLS 1, skupina posestnikov in interesov agrarne reforme 2, kmečko-delavska zveza 2.

Jurovci: SLS 3, Kmečka zveza 1, napredna gospodarska lista 1, SKS 1.

Levanjci: Lista združenih strank 3, SLS 3, lista Antona Hrambergerja 1.

Pacifje: SLS 6, kmečka zveza 3, stranka združenih posestnikov 2, gospodarska stranka 4, kmečko-delavska zveza 2.

Srez Maribor desni breg

V nedeljo so se vršile občinske volitve v srezu Maribor desni breg. V 21. občinah so bile vložene le liste SLS, v 12 občinah so bile vložene, večinoma napredne liste. V vseh teh občinah so volitve odpadle. O rezultatih volitev v drugih občinah sta poročala že »Ponedeljek« in mariborski »Večernik«. Zato pridobujemo danes samo volilne izide iz večjih in bolj znanih občin.

Pobrežje: kompromisna lista (socialisti) 16 mandatov, SDS 4, SLS 5.

Pekre: napredna lista sedanega župana (večinoma SDS) 5 mandatov, socialisti 2.

Limbuš: na gospodarski listi 3 demokrati in 2 SLS, na socialistični listi 2 mandata.

Ruše: 9 socializmov in komunistov 4, SDS 4, SLS.

Sp. Poljskava: socialisti 5, SDS 6, SLS 6.

Studenec: socialisti 553 glasov in 15 mandatov, hišni posestniki 109 glasov in 4 mandate, najemniki 73 glasov in 2 mandata.

Naši onstran granic

p— Strašen umor je bil izvršen na Ložicah pri Vipavi 37-letni Gašper Mislje je umoril svojega 61-letnega tasta Ivana Premrla. V družini so bili spori, med zetom in tastom se je razvil sovraštvo. V soboto zvečer je bil zopet velik prepir. Mislje je v jezi pograbil sekuro in udaril starca, da se je zgrudil mrtel na tla.

p— Tatvina v koči na Črni prsti. 32letni Josip Valentinčič, 22letni Anton Pajtnar in 20letni Ivan Daks-Kobler, vsi iz Trtnika pri Grahovem, so bili obtoženi tatvine v planinski koči na Črni prsti, ki je last Slovenskega planinskega društva v Ljubljani. Dne 16. februarja 1926. so jugoslovnski orožniki ugotovili tatvino v koči, iz katere so izginili predmeti v vrednosti 1600 lir. Obdolženi so bili tudi škodo v Malnarjevi koči ali dokazati se ni dala njihova krivda. Gorški sodniki so obsodili radi tatvine v koči na Črni prsti Valentinčiča in Daks-Koblerja vsakega na 10 mesecev zapora, Pajtnarja pa na 8 mesecev.

p— Kako jih zatajujejo. Pred sodiščem v Kopru se je vršila razprava proti bratoma Antonu in Stanku Smerdel iz Bistrice radi roparskega napada. Prvi je bil miličnik ali poveljstvo milice se je pred sodniki trudilo na vse pretege, da bi dokazalo, da Anton Smerdel ni bil nikdar vpisan v milico. Vse druge priče brez izjeme so to potrdile. Pred sodniki v Kopru je bil nadalje H. Gjurišević iz umaške okolice, ki je streljal na nekoga Trenta z namenom, da ga umori. Gjurišević je fašist »prve ure« ali umaški fašizem in poveljstvo 60. legije sta zatajevala pred sodniki svojega vnetega pristaša. Po vseh straneh dežele je polno dokazov, kako fašizem izpija domače ljudi.

p— Smrtne kosa. V Kataniji na Siciliji je umrl g. Fran Fonda, bivši šolski voditelj v Rojanu. Mučila ga je nahuha, katero si je hotel olajšati na toplem jugu. Pokojnik je bil zaslužen učitelj in pri svojih tovariših kakor tudi pri ljudstvu zelo priljubljen.

Kronika nesreč

Vancouver, 12. dec. (lo.) Na morju divja je silni viharji. Sto milj severno Vancouverja se je potopil neki parnik. Rešenih je bilo 121 potnikov, drugi so utonili.

Pariz, 12. dec. g. Danes popoldne je skočil s tira vlak pariske podzemske železnice, ker se je zlomila os, ravno ko je vlak vozil skozi predor pod Seino. 15 oseb je bilo ranjenih. Vseled te nezgode je nastal kratki stik, ki je povzročil požar, ki pa je bil kmalu ugasnjen. Med potniki je nastala velika panika. Promet je bil več ur ustavljen.

Varšava, 12. dec. g. Za kolodvorom v Syardovu je varšavski brzovlak zadel v avtoBUS, ki je bil poln potnikov ter je vsled motornega defekta stal na tiru. AvtoBUS je bil popolnoma uničen. 6 oseb je bilo ubitih, 11 pa lahko ali težko ranjenih.

Moskva, 12. dec. (lo.) V nekem rudniku je bilo zasutih 73 rudarjev. Dosedaj so našli 20 trupel.

Običajne nesreče v Italiji

Cagliari, 12. dec. o. Pri zidanju nove poštne palače se je nenadoma podrl del zgradbe. Izpod ruševin so potegnili 12 delavcev, večinoma težko ranjenih. Dva delavca sta mrtva.

Zaključek decembrskega zasedanja v Ženevi

Ženeva, 12. decembra, s. Predsednik Čeng Loo je popoldne zaključil 48. zasedanje Sveta Društva narodov. Vse delegacije so že zapustile Ženevo. Na konferenci novinarjev je izjavil poljski zunanji minister Zaleski, da je odločitev Sveta Društva narodov v poljsko - litovskem konfliktu za obe stranki zadovoljiva. Vojno stanje med obema državama se je ukinilo in so se doletile podlage za pogajanja, čiji cilj je vzpostavitev normalnih odnosov.

Vintila Bratianu hoče vladati

Pariz, 12. decembra, s. Kakor poroča «Petit Parisien» iz Bukaresta, je ministrski predsednik Bratianu poudarjal, da nove volitve niso oportune, ker bi pomisle uničile dala njegovega pokojnega brata. Sploh ne bi bile zaželjene v sedanjem položaju, ki zahteva gotovo previdnost. Bratianu je poudarjal skoraj popolno ravnodušnost Rumunov napram karlističnemu pokretu, ker smatrajo v Rumuniji dinastično vprašanje po ustavi rešeno. Ministrski predsednik je končal z besedami, da si želi Rumunija zlasti odstranitev gospodarskih težav, kar pa je naloga ministrov in ne krone.

Med Vatikanom in ČSR še ne bo kmalu sporazuma

Praga, 12. dec. g. «United Press» poroča, iz Rima, da sta državni tajnik kardinal Gasparri in češkoslovski pooblaščen minister dr. Krofta sklenila »modus vivendi« za vsa med Vatikanom in Češkoslovsko še nerešena vprašanja.

Praga, 12. dec. n. Nekateri praški listi so objavili vest iz Rima, po kateri so bila končana pogajanja med dr. Krofto in Vatikanom in da bodo ta pogajanja celo imela za posledico konkordat. «Česke Slovo», glasilo stranke zunanega ministra dr. Beneša pripominja k tej vesti, da na merodajnem mestu o tem ni nič znanega. Vsi poročevalci izve k temu, da se bo dr. Krofta pred božičem povrnil iz Rima, čeprav se pogajanja še ne bodo končala. Z notranje političnega stališča je skoraj nemogoče, da bi sedanja vladna koalicija, na tak način komplicirala svoj položaj.

Obsodba jugoslov. državljana v Budimpešti

Budimpešta, 12. dec. g. Jugoslovnski mornar Slavko Turinski, ki je v marcu lanskega leta z vrviyo zadušil gostilničarico Kratky, ki je zahtevala, naj plača, kar je užil, je bil obsojen na 12 let prisilnega dela.

Važna tujsko-prometna konferenca v Pragi

Praga, 12. dec. h. Danes se je vršila tukaj konferenca delegatov srednjeevropskih držav o vprašanju glede tujskega prometa. Zastopane so bile Jugoslavija, Avstrija, Madžarska in Češkoslovaka. Najprej so razpravljali o specialnem in skupnem perspektivu vseh štirih držav, ki bi se v velikih množinah razširjal v Severni Ameriki. Tudi v vseh ostalih točkah se je dosegel popoln sporazum.

Zunanjepolitična debata v spodnji zbornici

London, 12. decembra (lo.) Danes je bila stavljena v spodnji zbornici na ministrskega predsednika Baldwinja interpelacija, ako je sprejela vlada popolno poročilo o ruskih razorožitvenih predlogih na zasedanju pripravljene razorožitvene komisije v Ženevi in kakšno stališče bo zavzela vlada na prihodnji razorožitveni konferenci. Ministrski predsednik je v svojem odgovoru na interpelacijo izjavil, da bo vlada natančno proučila potek zasedanja pripravljene razorožitvene komisije, preden bo na prihodnjem zasedanju te komisije zavzela napram razorožitvenemu vprašanju svoje stališče.

Na v

Naši kraji in ljudje

„Plevna je padla!“

Ta radostni vzklik se je pred petdesetimi leti razlegel širom slovanskega sveta. Dne 10. decembra 1877. je po dolgotrajnih krvavih borbah padla v ruske roke trdnjava Plevna, ki jo je branil Osman paša. Plevna je bila zadnja silna turška obrambna točka, ki je zapirala ruski vojski pot na jug proti Carigradu. Tega so se zavedali Turki, zato so branili to trdnjavo z junaštvom, ki ima malo primerov v zgodovini. Šest

obupni turški izpad v noči od 8. na 9. decembra je bil krvavo odbit. Osman paša je sedaj uvidel, da je usoda Plevne zapečateni in da mu ne preostaja ničesar drugega kakor kapitulacija.

Dne 10. decembra 1877. ob pol 13. je dal na utrdbah med Ganesom in Gornjim Metropoljem razobesiti belo zastavo in nekaj minut kasneje je prijahal turški oficir, odposlanec Osmana paše, držeč v rokah beli prapor k mostu

fesorjev, nadalje 8 suplentov in nekaj doktorjev. Gospodu jubilantu, katerega je kruta usoda ločila od gospe soproge in od sina, univerzitetnega profesorja kemije v Kazanu v Rusiji, kličemo zato njegovi slušatelj in slušateljice še enkrat: Na mnoga, mnoga leta!

Jesen v planinah

Planine že skoraj mesec dni gledamo zavite v goste meglice. Zato se le malokdo povzpne na njihove vrhove. Turisti so skoro popolnoma izostali, zimski sportniki pa se po večini drže senčnih gorskih dolin, kjer je še precej snega. Tudi za lovce je letošnja jesen precej neugodna. Lov na gamse, ki je baš med gamsovimi prskom najugodnejši in najlepši (v drugi polovici novembra), je bil letos popolnoma skvarjen.

Prezgodaj zapadlji sneg, ki je skupnel v ravlini in po solčnih rebrih, je v najvažnejšem lovskem času skoro onemogočil dostop v pečine, kjer so se ženili črni rogači. Kjer je sneg ostal, je pomrznil in zelo hrsti, tako da divjad že na velike razdalje zazna za svojega zasledovalca. V splošnem pa megle onemogočajo uspešno lovljenje. Največ divjadi se nahaja v solčnih rebrih, kjer so deloma že oddrli plazovi in so lepe koprnice. Na gamsov lov so v Slovenijo prišli tudi tuji lovci, nekateri celo iz Beograda, ki pa so seveda glede plena enako slabo opravili kakor domačini.

Kljub slabemu lovskemu uspehu pa so odšli posebno višinski lovci prav zadovoljni, kajti v višinah so imeli res lepe pozne jesenske dni. Vrhovi nad 1600 m so bili več dni obsevani od prijetnega toplega solca, na katero so prebivalci dolin že skoro pozabili. Ker ni bilo v višavah posebnega vetra, je bilo posebno v opoldanskih urah tako prijetno, da bi človek kar zadre-

Vsled tehničnih ovir se vrši šele danes premijera velike filmske novosti

„Berlin“

simfonija velemesta

Telefon 2730.

Kino „DVOR“.

Predstave ob pol 5, 7, 8 in 10.

mal pod milim nebom. Megle so stale večino v višinah od 700 do 1000 m, nad njimi pa je bil kakih 300 m visok čist pas, nad tem zopet do 300 m megle, a nad njo se je razpenjalo jasno nebo, po katerem je le tu pa tam rahel vetrič prignal drobne meglice.

Gozdovi posebno v višavah, kjer samulejo stari bradati mešci, so pokriti s srednjimi iglicami leskatočnega se ivja in deloma pokriti s sneženim poprhom, ki pokriva zmrzli sneg kakih 6 cm na debelo. Staroga snega je v senčnih legah še precej. V višinah nad 1600 m ga leži še blizu tri četrt metra. Tu bi imeli naši prirodoslovci pravi hvalaležno polje, kajti po snežni površini lazi mnogo različnih zimskih snežnih mrčesov. Tudi flora v nižjih solčnih legah je že precej bujna. Pomladanski prvenci, teloh in trobentice, že lezejo iz zemlje in celo dišeči volčci se je spozabil in zadehtel v pozno jesen.

Tudi morilec Slapšak pod ključem

Radeče, 12. decembra.

Po dramatični aretaciji morilca Antona Skomine, ki je bil prijet v Petrinji na Hrvaškem v trenutku, ko je stopil v hišo svoje tete, pri kateri je upal najti varno skrilališče, so vse orožniške postaje v Sloveniji podvojile čužnost v svojih rajonih za primer, da Skominov pajdaš Ivan Slapšak še ni pobegnil na Hrvaško. Njihovo prizadevanje je rodilo željni uspeh.

Tekom današnjega dne se je našim vrlim orožnikom posrečilo prijeti neznanca, v katerem so po kratkem zaslišanju spoznali morilca Ivana Slapšaka. Ko je Slapšak uvidel, da je prišel v roke pravice, se je takoj udal v svojo usodo. Morilca so oddali v zapore tukajšnjega okrajnega sodišča, od-

koder ga bodo eskortirali v zapore novo-meškega okrajnega sodišča.

Kakor vedno, tako so se tudi ob tej priliki sijajno izkazali naši orožniki. Način, kako so vodili preiskavo v Skovcu pri Trzinu, kjer jim ni prav nič mogel pomagati policijski pes iz Ljubljane, zasluži vse priznanje. Vodil je naravnost do presenetljivega uspeha. Vsekakor je redek primer v zgodovini naše kriminalistike, da je uspešno orožnikom komaj par dni po krvavi zločinu izslediti dva roparska morilca, ki sta se po storjenem činu obrnila vsak v svojo smer.

Dva sportna skandala

Krvavi incidenti na nogometnih igriščih v Zagrebu in Sarajevu.

Kakor obširno poročajo zagrebške novine, je bila tekma med Gradjanskim in Floridsdorferom bolj pretepaška kakor nogometna. Gradjanski se je brezobzirno posluževal surovosti, publika pa je domače sportnike hrabrila in diktila tudi sodniku, ki je bil tako skandalozno pristranski, da se je tako obnašanje gabilo vsem dostojnim ljudem.

»Večera« piše med drugim: »Včeraj je bil Zagreb orava slika Balkana. Že začetek je bil tak. Napovedati tekmo v tem slabem hladnem vremenu ob 2. a pričeti tritret ure kasneje je navadna brezobzirnost. Postavili so goste na teren, kjer so zmrzovali četrt ure in čakali na sodnika, — to je postonek, ki se ne da dovoli ostro obsoditi... Končno se je tekma sorenimila v pravcato medsebojno klanje. Nadejamo se da je to bila poslednja tekma v tem stilu, ker se je včerajšnega dne sramoval vsak pravi Zagrebčan, ki ljubi svoje mesto.«

Spopadi s tihotapci na severni meji

Ogromno tihotapstvo saharina. — Krvava bitka pri Sv. Križu nad Mariborom. Razpršena tolpa tihotapcev pri Beltincih v Prekmurju.

Maribor, 12. decembra

Kljub rigoroznim ukrepom obmejnih straž in monopolne uprave se vrši tihotapstvo ob naši severni meji brez prestanka. Aretacije držnih tihotapcev in zaveznikov so skoro na dnevnem redu, stroge so kazni, ki jih morajo prestati, toda tihotapstva le ni mogoče iztrčiti. Večkrat pride med obmejnimi stražami in zasačenimi tihotapci do spopadov. Pravcata krvava bitka se je vršila snoti pri Sv. Križu nad Mariborom, kjer se je spoprijel oddelek tihotapcev s patruljo finančnih stražnikov.

Oddelek finančne kontrole je že dalj časa zasledoval neko tihotapsko tolpo, ki je ni bilo mogoče zasačiti pri njenem poslu. Za snoti je prejel oddelek zanesljive informacije, da se bodo tihotapci vrnili iz Avstrije preko Sv. Križa. Tamošnje okolice so proti večeru zastražili in čakali na njihov povratek. V temni noči so se tihotapci zares ujeli v nastavljeni past.

Čeprav so tihotapci spoznali svoj brezupni položaj, se vendarle niso hoteli podati.

Pričeli so streljati na finančne stražnike. Na obeh straneh je v kratkem času padlo znatno število strelcev. Tihotapci so bili sicer v premoči, vendar so morali pustiti na bojišču vse svoje utihotapljeno blago, okoli 100 kg saharina, ki predstavljajo lepe desetisočake, in dva ranjenca, ker ju niso mogli odvzeti s seboj. Eden je bil ranjen v roko, a drugi v nogo. Od finančnih stražnikov je bil ranjen le eden; v boju z nekim tihotapcem mu je ta odgriznil prst na roki.

PA-BOSTE-TUDI-TAKO-SIK-IN DOBRO-OBLEČENA-KAKOR-IAZ

Nova etapa filmske umetnosti

Danes premijera nepričakovane atrakcije

Berlin

simfonija velemesta

Prave senzacije sedanjosti, o kateri so govorile in pisale največje filmske kapacitete. Življenje, bol, veselje, delo in zabava milijonov!

Danes ob 5, 7, 8 in 10.

KINO „DVOR“

Naročila sprejema telefon 2730.

Še hujši, to se pravi: še bolj krvav, je bil skandal v Sarajevu. Pri tekmi med domačim Saškom in splitskim Hajdukom je kaj hitro prišlo do spopada. Ko je sodnik G. Gal prisodil domačinom iregularni gol, je vdrila publika na igrišče in ga napadla s palicami in dežniki. Policija je bila popolnoma brez moči. Preden je prislo ojačenje, so sodnika pobili na tla in ga do krvi pretepeli tako, da je obležal nezavesten in so ga morali prepeljati v bolnico. V zvezi s tem je policija aretirala več oseb, tekmo včerajšnje dne pa je bilo zaslišan nad 100 udeležencev tekme.

Car Aleksander II. Osvoboditelj s svojim štabom pred Plevno

izpadov je napravil Osman paša iz oblegane Plevne in zadal težke udarce ruski vojski, toda ruska fronta je ostala kljub vsemu neomajna in po vsakem izpadu se je znatno izožil ruski obroč okrog Plevne.

Ena najmočnejših ruskih pozicij je bila postojanka na gori Sv. Nikolaja. Ta točka je dejansko dominirala nad Plevno in vso okolico. Ko so se Osmanu paši izjavili vsi drugi načrti, se je odločil izvršiti napad na goro Sv. Nikolaja, ker bi z zavzetjem te pozicije osvobodil Plevno iz ruskih klešč. Vkljub brezprimerni hrabrosti turških napadalcev se tudi ta nakana ni posrečila. Turkijski posadki v Plevni so jele pešati sile, vedno bolj so se širile v trdnjavi razne bolezni, ki so morale med branitelji bolj kakor sovražne krogle, končno pa so pošle tudi zadnje zaloge hrane. Moči turške vojske so bile na koncu. Zadnji

ob reki Vid z obvestilom, da odlaga Osman paša orožje in izroča Plevno zmagoviti ruski vojski. Še tisti dan se je izvršila kapitulacija, vest o njej pa je raznesel brzobjav po vsem svetu. Vtis te vesti je bil velikanski, ker je bilo jasno, da je sedaj ruski armadi odprta pot na Carigrad. Nepopisna je bila radost ob tej vesti v Rusiji, skoraj še večja pa v ostalih slovanskih zemljah.

Podjarmljeni slovanski narodi so že zri Ruse kot gospodarje Carigrada in Dardanel ter pričakovali, da nastopi Rusija kot osvoboditeljica vseh zasužnjenih Slovanov in jih zbere pod svojim okriljem. Te nade so bile seveda preoptimistične, res pa je, da je bil z ruski zmagami v turško-ruski vojni pred 50 leti položen temelj za oni zgodovinski razvoj, ki je končno donesl — ako izvzamemo edino nesrečno Lužičane — svobodo vsem slovanskim narodom.

Redek jubilej odličnega znanstvenika na ljubljanski univerzi

Včeraj dopoldne po svojem predavanju je stopil pred svoje slušateljce in slušateljice g. univerzitetni profesor dr. Ivan Lunjak, redni profesor klasične filologije in jih ljubeznivo nagovoril:

»Gospodje moji in dame moje! Čast mi je, da se Vam predstavim kot jubilar, ki je dovršil danes osemdeset let svojega življenja. Osemdesetletnik je sedaj med pedagogi — bela vrana, torej bi bilo nujno obhajati osemdesetletnico slovesno. Toda, ker je to zelo kočljivo, moram slaviti svoj rojstni dan samo skrivaj. Zakaj, ako bi vedel gospod finančni minister, da sem mejo profesorovega službovanja že prekoračil gotovo za 15 let, bi me takoj reducirai. Naša univerzitetna uprava blagohotno

in previdno prikriva moja leta, kakor leta stare device. Posloval bom torej, dokler bom zdrav in čil!

Živela klasična filologija! Živeli njeni vestni pristaši!

Vivat, crescat, floreat indecortata Alma mater Emonensis!

Slušatelj klasične filologije so z burnim odobravanjem sprejeli te prisrčne besede in se nato podali v njegovo sobo, kjer so svojemu priljubljenemu gospodu profesorju iskreno čestitali in izrazili željo, da ostane še mnogo let zdrav in čvrst, da bo mogel o predmetu, ki je žalibog danes najbolj zapostavljen. Še dolgo tako zanimivo predavati kakor doslej. Gospod jubilant o svojem proforskem in znanstvenem delovanju ni hotel v svoji skromnosti dati natančnejših podatkov, vendar pa omenjamo samo to, da je bil nad 30 let reden profesor univerze v Odesi, od koder je moral v vojnem času oditi v Gradec, nakar je po prevratu zasedel stolico klasične filologije na naši univerzi.

Kljub visoki starosti se g. profesor še vedno ukvarja z znanstvenim raziskavanjem. Tako je n. pr. predlaskim dognal, da je sporno rojstno mesto pesnika Properca Asiz. Iz klasičnega seminarja naše univerze je pod njegovim vodstvom izšlo že 12 diplomiranih pro-

Revolucija

V filmski stroki je vzbudila revolucijo velika filmska novost

„BERLIN“

simfonija velemesta

Danes kino „DVOR“

Predstave ob pol 5, 7, 8 in 10.

Kulturni pregled

Ljubljanska drama.

Torek, 13. »Medeja«. A. Sreda, 14. »Boljši gospod«. D. Četrtek, 15. »Idealni soprog«. C. Petek, 16. Zaprtlo.

Ljubljanska opera

Torek, 13. »Glumači«. «Cavalleria rusticana». Gostovanje gospe Hermsdorf-Bilino. ve. Izv. Sreda, 14. decembra: Zaprtlo. Četrtek, 15. »Carmen«. A. Petek, 16. Zaprtlo.

Mariborsko gledališče

Torek, 13. »Madame Butterfly«. A. Kuponi Sreda, 14. Zaprtlo. Četrtek, 15. »Takrat v starih časih«. D. Premijera. Petek, 16. »Kar hočete«. B. Prvič. Slavnostna predstava.

Koncert Thierry-Skerlj-Medvedove, Betetta in Ravnika

Odbor za propagando IX. olimpijade v Sloveniji ter Jugoslovanski zimsko-sportni Savez v Ljubljani sta priredila pod pokroviteljstvom div. gen. Danila S. Kalafatoviča večer s sodelovanjem g. Thierry-Kavčnikove, g. Skerlj-Medvedove, g. Betetta in prof. Janka Ravnika koncert v Unionu. Koncert, žal, v materialnem oziru najbrž

ni uspel tako, kakor bi ga našim sportnikom privoščili, kajti obisk je bil slab. Program temu ni bil kriv, cene, ki so bile običajne, najbrž tudi ne, simpatiji imajo sportniki tudi v najobilnejši meri. Torej pomanjkanje denarja, kar je spričlo bližajoč se praznikov lahko razumljivo.

Program je bil zanimiv v prvi vrsti zaradi obeh serij narodnih pesmi: francoskih in slovanskih. Umetna pesem je več ali manj internacionalna ter kolikor toliko slika enega samega človeka, narodna pa nam odpira pogled v dušo narodne mase, zrcalo je, v katerem vidimo veselje in trpljenje množice.

G. Betetto je otvoril koncert z zelo hvala ležno daljšo skladbo Haydna »Delitev zemlje«, pel pa je še dve pesmi Grečani nova ter eno Rahmaninova. Vse pesmi so nam iz raznih koncertov več ali manj znane in si je g. Betetto z njimi vnovič utrdil svoj pevski sloves. Zlasti je ugajala »Smrti Grečani«. G. Betettu pa bi vendarle svetovalo, da se ozre za novim, sodobnejšim programom.

Ga. Thierry-Kavčnikova je v tem oziru vzor ambiciozne pevke. Podala je same nove stvari. Poleg Vit. Novaka je pripomogla do koncertnega izvajanja dvema domačima skladbama komponista Balatke (Pokopališče v Genovi) ter Ravnika (Tem na lepa noč...), za kar ji gre posebno priznanje. Obe skladbi sta zanimivi, zlasti Ravnikova vsled svoje moderne smeri. Pre-

krasne so slovaške narodne pesmi v prireditvi Vit. Novaka. Vsaka je zase zaokrožena umetnina in vsaka popolnoma drugačna. Imenitna je bila n. pr. »Pri Dunaju ša tu peru« in »Išiel Macek do Malacice«, ki jih je ga. pevka morala ponoviti. Ga. Skerlj Medvedova je izvajala izključno francoski program: dve skladbi Debussyja, eno Honcggerja, ki je bila posebno zanimiva, ter šest narodnih pesmi, eno lepšo od druge. Ponoviti je morala bojevitvo »Ahl! a ira!«. Krono celega večera pa zasluži morda le g. Janko Ravnik, ki je premagal na klavirju najraznovrstnejše stilne težkoče, se z enakim umetniškim razumevanjem poglobil v najraznovrstnejše glasbene smeri ter izvršil svojo težavno nalogo v isti meri dovršeno, kakor pevci sami. Tu o kaki podrejenosti spremljevalca ne more biti niti govora. Pevki sta prejeli lepe šopke, vsi štirje izvajalci skupaj pa zelo mnogo priznanja.

Gospa Fanetta Hermsdorf - Bilinova gostuje danes, v torek, v ljubljanski operi. Poje ulogo Santuzze v Mascagnijevi operi »Cavalleria rusticana«. Poleg nje nastopijo v tem delu še: g. Medvedova, Poličeva ter g. Kovač in Janko. Pred »Cavallerio rusticano« pa se pojejo Leoncavallovi »Glumači« z g. Mitrovičev ter gosp. Holodkovom in Gospodinovim v glavnih ulogah.

Dijaška predstava v ljubljanski drami bo v soboto, dne 17. t. m. ob 3. popoldne. Upripori se klasična tragedija »Medeja« v režiji g. Avgusta Danilove. Pred začetkom predstave bo imel kratko predavanje o grški drami univerzitetni profesor dr. Bradáč. Cene znižane.

»Takrat v starih časih...« je nova opera, katere premijera bo še ta teden na mariborskem odru. To je prav za prav ljubljaka, pristrana in vesela ljubezenska zgodba iz lepih davnih časov. Prijetna godba, prišrni milje, izredno veseli prizori, dobra zasedba, vse to bo gotovo pripomoglo, da bo to letošnji operetni »slager«. Naj še ome nim, da je bila baša ta opera najuspešnejša od vseh, kar so jih še v starih časih peli v mariborskem gledališču. Režija je v priznanih rokah gosta gosp. Bachmanna.

Na simfoničnem koncertu, ki se vrši v petek, dne 16. t. m. v Unionski dvorani, se izvaja kot tretja sporedna točka Debussyjeva suita Childrens corner (Otroški kot). S to skladbo, polno humorja in ironije, skuša Debussy podati diskretno veselo razposajenost deklice, ki jo čuva »nekoliko strogo oko vzgojiteljice. Suita ima 6 delov, in sicer: 1.) Dr. Gradus ad Parnassum. Je ljubka vizija otroka pri klavirju in hudomušna slika njegove nedolžne, a obupne borbe proti Clementijevim vajam. 2.) Jimbo's Lullaby (Slonova zazbalka). Svojemu slonu iz klobočevine poje otrok nežne in mične zgodbe, da ga uspa. 3. slika je ljubka serenada. 4.) The snow is dancing (Snežinka plešejo). V gorki sobi skozi zaprta okna sledijo oči z melanholičnim veseljem brezbriznemu naletavanju snežink. 5.) The little Shepherd nam predstavlja ljubkega pastirčka naivne »redice, ki je pravkar prišel iz svoje škatle in diši še nekoliko po sveži barvi in smoli. 6.) Golliwog's cake-walk, to je mahodranje in smešno guganje pajaca, toda skozi otroški smeh je čutili globoko nežnost. Taka je vsebina interesantne Debussyjeve suite, ki je v prvi

vrsti bila napisana leta 1908. kot klavirska skladba. Za orkester jo je priredil A. Caplet. Delo dirigira skladatelj L. M. Škerjanec. Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni.

Sopranistka ga. Zinka Villan - Kunečeva, katero smo nedavno slišali v Ljubljani peti v Verdijevem »Trubadurju«, je te dni debutirala v zagrebški operi. Pela je ulogo Margarete v »Faustu«. Kritika pravi, da je bila njena kreacija v pevskem in iglarskem oziru dobra.

Novitete zagrebškega gledališča. V drugi polovici decembra upripori zagrebška drama tragedijo pisatelja Dimovica »Sveti Ignacij«. Režiral jo bo Tito Strozzi, glavno žensko ulogo bo igrala slovenska rojakinja Podgorska. — Opera pripravljajo premijere treh novih baletov, katerih avtorji so: Sergej Prokofjev, Igor Stravinskij in C. M. Weber. Drama študira Molierovo komedijo »George Dandin«. — Te dni so se igrali Ibenovi »Strahovi« z igralcem Raicem v ulogi Oskarja Alwinga. — Operno gledališče pripravljajo Krenekovo modernistično opero »Jonny svira«, in poslednje Puccinijevo delo »Turandot«.

Baranovičev balet »Sreč iz leca« v Beogradu. Beograjska opera je prošle dni uprizorila Krešimira Baranoviča balet »Sreč iz leca«, katerega smo videli že svoj čas v Ljubljani. Balet je naštiludni avtor, zrežiral ga je pa njegova žena, plesalka Margareta Fromanova. Skladatelj, ki je sedaj angažiran v beograjskem gledališču, je zaprosil prosvetno ministrstvo za daljši študijski dopust, katerega kani provesti v inozemstvu.

Domače vesti

Včerajšnji «Ponedeljek»

Med drugim priložuje včerajšnji «Ponedeljek» izbrano poročilo o obnem zboru SKS, ki se je vršil v nedeljo v Ljubljani in na katerem je govoril posl. Puelja bila soglasno sprejeta resolucija, ki pozdravlja koalicio s SDS.

Pod naslovom «Borba za enabavljalno zadruzo železničarjev» prinaša poročilo o nedeljskem zborovanju železničarjev v Ljubljani, na katerem je bila v resoluciji izražena zahteva, da prevzame «Gospodarsko poslovalnico» nova zadruga. Rezultate občinskih volitev v mariborskem srezu, ki dokazujejo zlasti v okolici Maribora na zadovnanje SLS. Izvleček o važni sreski se je centralni organ JSS, o kateri priložuje danes «Jutro» na drugem mestu obširnejše poročilo. Poleg interesantnih vesti o nedeljskih sportnih dogodkih priložuje včerajšnji «Ponedeljek» še celo vrsto zanimivih nedeljskih vesti.

Ker izhaja «Ponedeljek» kot vsebinsko dopolnilo «Jutra» in ker je večji del «Jutrovi» naročnikov že sedaj naročenih na «Ponedeljek», njegovih vesti radi ekonomije časa in prostora v «Jutru» ne bomo ponavljali.

* **Pohvalno priznanje** za vzorno delovanje in krasne uspehe na prosvetnem polju so prejeli v novomeškem srezu: šolski upravitelj Ciril Dequal iz Dvora, Anton Pugelj iz St. Lovrenca in Jakob Novak iz Nemške vasi ter učitelj Franc Žukovec iz Šmihela; dalje učiteljica Marica Koželj-Bulc iz Novega mesta in ves učiteljski zbor deklške osnovne šole v Šmihelu.

* **Sprejem v naše državljanstvo.** V naše državljanstvo je bil sprejet inž. Milan Milkuž, službojuč v Beogradu in rodoin iz Sv. Lucije v Juljski Krajini.

* **Zdravniška vest.** V Domžalah je začel ordinirati priv. zdravnik dr. Viktor Valič.

* **Smrt odličnega bivšega muslimanskega prvaka.** V Bihaču je v soboto umrl poznani muslimanski prvak Rifat beg Sulejman-Pašić. Igral je v predvojnem političnem življenju muslimanov veliko vlogo.

* **Šola za čuvarice zdravja Rdečega Kriza v Valjevu.** sprejme v letu 1928 petnajst učenk. Kandidatice morajo biti ženskega spola in od 18—35 let stare, imeti morajo najmanj 2 razreda gimnazije ali temu odgovarjajoče druge šole, biti morajo zdrave in dobro razvite, lepega vedenja in državljanke kraljevine SHS. Šola traja dve leti. V šoli dobijo brezplačno stanovanje, hrano in mesečno nagrado. Kandidatice morajo najkasneje do 30. januarja 1928 poslati prošnjo Upravi šole za čuvarice zdravja Rdečega Kriza v Valjevu, Srbija. Prošnjo naj priložijo: krstni list, šolsko spričevalo, domovinski list, zdravniško spričevalo ter spričevalo o vedenju in vsaka kandidatka naj kratkoročno opiše, kje je živela po dovršeni šoli. — Uprava šole.

* **Organizacija univerzitetno izobraženih žen.** V nedeljo popoldne so se na beograjski univerzi sestale akademsko izobražene dame in osnovali svoje posebno združenje. Zborovanju je predsedovala gospa Leposava Petkovičeva, predsednica Narodnega ženskega saveza. Za predsednico novo osnovanega združenja je bila izvoljena gospa Pavlina Lebl-Albala, odbor pa tvori 26 članic in 6 namestnic.

* **Zasedanje arhijerejskega sabora v Sremskih Karlovcih.** ki je trajalo 15 dni, je bilo v nedeljo zaključeno. Kot najaktualnejši problem je savor pretrčal vprašanje cerkvene zakonodaje. Osnutek zakona o srbski pravoslavni cerkvi je že predložen ministrskemu svetu. Volitve episkopov za izpraznjene eparhije se tokrat ni vršila, marveč je odgojena, dokler ne bodo sprejeti novi cerkveni zakoni.

* **G. Karl Koranek,** ki predava nočoj v »Unionu« o Berninskih visokih Alpah, tudi v naših gorah in med našimi planinc ni neznan. Med mlajšo generacijo velja skoraj za drugega Kugyja, dasi ni pisatelj, kakor je ta. Zato je pa prvovrsten fotograf, ki je izgotovil skoraj od vsake znamenite alpe alpske skupine po 100—150 slik. — slik namreč, ki so prvovrstne kot posnetki in reprodukcije in ki tvorijo prvovrsten propagandni in umetniški material. Tudi kadar hodi po naših planinah ima vedno okrog 80 plošč seboj in jih ne odnaša neoparabilnih. Danes je ta odlični alpinist in planinski fotograf 35 let star, njegova zbirka planinskih posnetkov je pa ena največjih in tudi najlepših v Evropi in naša domovina je v njegovi zbirki častno zastopana. Med drugimi so posebno lepe njegove Ziljske Alpe, Stobaier Alpe, skupina Kleka (Klek, Wiesbachhorn-Eiswand in dr.), skupina Venedigerja, Silvrette, ki je posebno bogata, dalje Ture, Juljske Alpe in Karavanke (tudi smučki posnetki). Dolomiti, Ortlerska skupina, in za nameček Visoka Tatra in Krkonoši (na smučeh čez nje!) Od zapadnih Alp kaže valitiško skupino z Matterhornom in Monte Rosso, Bernsko pogorje z Jungfrau in Mönchom, ter skupino Montblanca z Dent du Geant, oba Flambeaux, Aiguille du Midi, — vsega skupaj ima alpinist »pod seboj« že 32 vrhov a nad 4000 m, ter v zbirki nad 8000 dobrih negativov z alpskimi posnetki in okrog 1500 diapozitivov, je član več planinskih društev, med drugimi tudi »Slemene« in je absolutni zbiratelj nad 60 jako zanimivih predavanj. Ljubljanski alpinisti, turisti in prijatelji prirode smo hvaležni Skali, da nas spozna s Koranekom in njega z nami.

* **Smrtna kosa.** V Ljubljani je ugrabila neizprosna smrt carinskemu posredniku g. Rajku Turku čerko-edinko, komaj dve leti staro Nevenko. ki so jo položili včeraj ob 15. uri v rodniško grobnico k večnemu počitku. — V državni bolnici je umrl po kratki in mučni bolezni dijak II. razreda drž. realke Anton Barič. Pokopali ga bodo danes ob 16. uri. — V nedeljo je preminula v Mariboru ga. Alojzija Juvančičeva, vdova po višjem sodnem svetniku. Pogreb pokojnice se bo vršil danes ob 15. uri iz hiše

žalosti na Ruški cesti 27. — V nedeljo je po težki bolezni umrl v Mariboru g. Jakob Starc v 57 letu svoje starosti. Pokojnik se je po prevratu preselil iz Gorice v Jugoslavijo in zadnja leta preživel v Mariboru. Bil je dober Jugosloven in vnet pristaša demokracije. Zapušča ženo in 9 otrok. Pogreb se bo vršil danes ob 14. uri na pokopališču v Pobrežju. — V Trbovljah je včeraj umrla po daljši in mučni bolezni v visoki starosti 72 let ga. Alojzija Lapornikova, vdova po rudniškem upravitelju. Pokojnica je bila vzgladna slovenska žena in mati. Pogreb bo jutri ob 10. uri na farno pokopališče v Trbovljah. — V nedeljo je preminul v Ljubljani trgovec z usnjem in čevlji g. Franjo Perko v najlepši moški dobi. Star je bil šele 47 let. Kot simpatičen in značajan mož je bil splošno priljubljen, zlasti v poslovnem svetu je užival kot soliden trgovec velik ugled. Pogreb bo jutri ob 14. uri iz mrtvašnice državne bolnice na pokopališču v Stepanji vasi. — Bodi ohranjen pokojnikom blag spomin, prizadetim naše iskreno sožalje!

* **Koledar Jadran za l. 1928.** Poleg koledarske snovi, rodoslova kralj. doma, ima dokaj zanimivo vsebino opisne in biografske ter leposlovne stroke iz Dalmacije in preko nje meja, pred vsem iz naših južnih krajev. Koledar je okičen z raznimi kraljevnimi in portretnimi slikami. Zadnje predstavljajo zastopnike v Narodni skupščini. Kdor se zanima za Dalmacijo in sploh naše južne kraje, mu bo ta koledar prav dobro služil, ako si ga nabavi.

* **Pistola.** G. prof. Iv. Koštič nam piše: V sobotni štev. «Jutra» (10. XII.) poroča g. P. na str. 4., da dokazuje prof. dr. K. Titz izvor besede pistole iz češkega »pištale«. To dokazovanje je pa odveč, ker je podal dokaz češkega izvora že pred 23 leti dr. K. Strekelj v »Archiv für slav. Philologie«, XXVI, 1904, na str. 408—409; manj obširno je to dokazoval isti Strekelj že pred 33 leti v »Ljetopisu Slov. Matice za leto 1894« str. 32. Morda je dr. Titz pridelal še kaj podrobnosti k Strekeljevemu argumentu; — to je manjšega pomena.

NOGAVICE

od Din 8, pletenine, rokavice, kravate, bluze itd. nudi F. in M. ROZMAN, Židovska ul. 7., po reklamnih cenah.

* **Izbruh vulkana v Makedoniji?** V petek so začeli blizu Štipa strahovito eksplozijo, ki je zelo prestrašila prebivalce, ker so mislili, da gre za nov napad bolgarskih komitov. Pozneje so ugotovili, da je pri selu Pripečani izbruhnil že davno ugasli vulkan, nazvan Ulonja. Seljaki trdijo, da se je v tem kraju v starih časih čulo strašno podzemeljsko bobnenje in da je ta eksplozija slab znak, ker bi utegnla vsa okolica zaradi izbruha vulkana trpeti veliko škodo.

* **Tragedija upokojenca.** V Makarski pri Splitu je izvršil samomor umirovljeni šef davčnega urada, Lovro Pavlovič. Upokojili so ga na nepričakovano pred 9 meseci in ves ta čas ni dobil pokojnine ter je stradal s svojo ženo. Boda je Pavlovič gnila v smrt.

* **Aretacija delavanta v Beogradu.** V Beogradu je policija aretirala blaginjavca transportnega odseka uprave državnih monopolov Muhameda Pašića. Blaginjak je že dolgo ponarejal tovarne liste in na ta način škodoval državo za 100 tisoč dinarjev.

* **Tragična smrt hrvatskega študenta v Parizu.** Te dni je tragično preminul v Parizu edini sin dr. Josipa Braškovića, odvetnika v Gospiću. Študent je pravno na univerzi. Prišel je ponoči domov in pozabil zapreti pipico plinske cevi. Naslednje jutro so ga našli zadušenega.

— **Najbolj uvaževana božična darila** kupito najugodnejše v ostankih ženskega in moškega volnenega blaga za obleke in drugo, po polovici cen samo pri A. Potokar, Vodnikov trg. 1932

* **Senzacionalen proces v Novem Sadu.** V petek se je vršila v Novem Sadu pred sodiščem druge instance zanimiva obravnava proti trgovcu Rudolfu Wertheimu, ki je lani z revolversko kroglo teško ranil svojo ločeno ženo Hildo in nato poskušal izvršiti samomor. Sodišče prve stopnje ga je zato obsodilo na 3 letno težko ječo. Trgovčevemu zastopniku se je posrečilo dokazati, da je bila žena kriva, da je Wertheim v obupu posegel po samokresu. Sodišče ga je zato ponovno obsodilo na 1 leto ječe, katero je v preiskovalnem zaporu že prestal.

* **Od General Motors smo včeraj prejeli naslednji dopis s prošnjo da ga prebrižemo:** »Glede na nekatere neresnične vesti, da nameravamo opustiti nadaljnjo izdelavo osebnih, tovornih in omnibus avtomobilov znamke Chevrolet, objavljamo, da so te vesti popolnoma neosnovane in vzbujajo začudenje sprčo vedno večjega svetovnega povpraševanja po Chevrolet avtomobilih. General Motors je v zadnjem času ponovno povečala svoje Chevrolet obrate ter stalno producira preko 7600 komadov vozov dnevno, da more zadostiti naraščajočim naročilom. S spoštovanjem, Louis de la Garde, glavni direktor general Motors Near East, S. A. Alexandria.« 1923

* **Noseče matere** naj skušajo z rabo prirodnih grenčic »Franz - Josef« odstraniti vsako telesno zaprtje. Predstojnik vseučilišnih ženskih klinik soglasno hvalijo pristno vodo »Franz-Josef«, ker je lahko zaužit in ker mlo odpirajoč učinek zanesljivo nastopi v kratkem času in brez neprijetnih postranskih pojavov. Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah in spec. trgovinah.

* **Volno, bombaž za strojno pletenje** in ročna dela dobite po najnižjih cenah pri PRELOGU, Ljubljana, Stari trg 12, in Židovska ulica št. 4. 623

Mladini neprimerno!

Hitite, da ne zamudite

Danes zadnjikrat ob!

4, 1/2, 1/2, 8, 9.

Najnovejši Ufa-večfilm, ki je bil posnet v Afriki.

Tajnosti grešne hiše v Alžiru

Elitni Kino Matica. Tel. 2124.

Iz Ljubljane

u— **Cankarjeva proslava v Ljubljani.** Prosvetni odsek Delavske zbornice je priredil snovi v zborovalni dvorani Okrožnega urada za zavarovanje delavcev spomin-skovo proslavo ob deveti obletnici »Cankarjeve smrti. Prireditve je posloilo lepo število občinstva, med katerim smo opazili poleg množice Cankarjevih čestiteljev iz delavskega sloja precej zastopnikov našega umetniškega sveta. Proslavo je otvoril predsednik prosvetnega odseka g. Žužek s kratkim pozdravom primorskemu pesniku Karlu Kocijančiču, ki je na tem večeru po komaj pardednem zopetnem bivanju med nami, nastopil z jednatim predavanjem o Cankarju kot človeku, umetniku in socialnem ideologu. Nato so sledile recitacije raznih odlomkov iz Cankarjevih del. G. Kosič, član Narodnega gledališča, je izrecital »Njeno podobo«, g. Magdič uvodno poglavje iz knjige »Za križem«, g. Haus jebral »Veliko mašo«, Bratko Kreft pa »Gospoda stolnika«. Občinstvo je sledilo posameznim točkam s pobožno pazljivostjo in ni štedilo s priznanjem za preprosti in v srca segajoči način, s katerim so posamezni izvajalci predstavili velikega pokojnika po njegovem delu in duhu. Ljudje so se izražali, da jim je bilo kakor da so prisostvovali verskemu obredu. Mislimo, da Cankarjevega spomina ni mogoče dostojneje proslaviti.

Nenadkriljiva Eau de Cologne Chypre Bourjois Paris 2

u— **Prijateljski večer Obrtniškega društva v Ljubljani.** V soboto je priredilo Obrtniško društvo za svoje članstvo prijateljski večer v salonu gostilne »Pri Mraku«. Brez posebnih vabil se je vendar odzvalo lepo število obrtnikov s svojimi družinami in prijatelji. Razvila se je kmalu prijetna, nepri-siljena zabava. Agilni društveni pevski zbor je uvodoma spopolnil večer z lepimi, jako dobro izvajanimi pevskimi točkami, ki so žele mnogo odobravanja in polvale. Nastopili so tudi solisti in komični nastopi so družbo spravili v jako dobro razpoloženje. Opazili pa smo, da je zanimanje obrtništva za prijateljske sestanke, žal, še vedno premajhno. Vsestranska želja, da naj se slični večeri ponavljajo, pa bodri društvo, da i oni, ki se tega večera niso udeležili, prihodnjega gotovo ne bodo zamudili.

u— **Rezervni oficirji** se opozarjajo na določila čl. 474 službenih pravil I. del, glasom katerih so dolžni na rojstni dan Nj. Vel. kralja dne 17. decembra 1927 v uniformi prisostvovati cerkveni svečanosti, ki se bo vršila v stolni cerkvi sv. Nikolaja ob 10. uri. Kdor nima uniforme, naj pride v civilu z znakom. Pol ure prej se člani zberejo v pisarni pododborja (Kongresni trg 1), od koder bo skupen odhod. V pisarni bo ta dan odprta knjiga za čestitke, v katero se bo vsak, ki ne bo zadržan podpisal. — Pododbor Ljubljana.

Snežne čevlje, galoše temeljito popravljajo čevljarina MAHER in drug., na Mirju 2, po konkurenčnih cenah.

u— **Instrukcije in društvo** slušateljev filozofske fakultete v Ljubljani. Na zadnjem obnem zboru društva slušateljev fil. fakultete ljubljanske univerze smo pretrčali zlasti žalostni položaj akademikov-filozofov izmed fakultet se mora ravno filozofska boriti z največjimi gnotnimi težavami. Državne štipendije so uknjene že nekaj let in drugih podpor je zelo malo, tako, da niti v poštev ne pridejo — filozof-akademik pa je navadno revnih staršev sin, sicer z malim zadovoljen, a kljub temu večkrat lačen kakor sit in navadno brez denarja. Podpisano filozofsko društvo radi tega naproša starše, ki imajo v srednjih šolah dijake, ki morda potrebujejo instrukcije v tem ali onem predmetu, da se v vseh slučajih obrnejo predvsem na odbor društva. Ta bo preskrbel instruktorje in sicer iz one skupine, v katero spada predmet, kjer dijak potrebuje pomoči. Nadalje naproša filozofsko društvo vse gg. profesorje, da ga pri tem podpirajo in staršem nasvetujejo akademike filozofe za instruktorje. Vzajemno združeni kličemo: svoji k svojim! — Odbor.

u— **Na naslov mestnega fizikata.** Ob Ljubljani na Trnovskem pristanu kjer stoji Jelovškova šupa, gradi mestna občina 10 zaslinih stanovanj. Glavno stranišče bo izpejlano v strugo Ljubljanice. Kanal stranišča je sedaj pod vodo, ker je Ljubljana narasla. Poleti pa bo voda najmanj dva metra pod kanalom, iz česar sledi, da se bo nesnaga parila na soncu, kar je gotovo proti higijenskim predpisom. Apeliramo na mestni fizikat, naj odpravi omenjeni nedostatek, dokler je še čas. Odpomagati bi se dalo na ta način, da bi se zgradila posebna greznica.

Nudimo vsakomur

prijetno telesno toploto z našimi najboljšimi pleteninami: pulaverji, žemperji, lomberčki in volnenimi te-lovniki. Bogata izbira, najnižje cene. FRAN LUKIČ, STRITARJEVA UL.

u— **Obdarovanje šolskih otrok na mestni šoli na Barju.** S pomočjo Pomladke Rdečega križa in prispevkov raznih šolskih prireditve je bilo razdeljenih te dni med siromašne šolarje in šolarice 18 popolnih oblek več kosov perila in precejšnje število nogavice. Vrh tega so prejeli vsi učenci in učence na šoli za 7 Din šolskih potrebščin. Barjani se šolskemu upravitelju g. Titu Orčarju, ki je vodil zavedno akcijo, za velikodušen dar najiskrenejše zahvaljujejo.

u— **Veliko skoptično predavanje,** ki ga priredi TK »Skala« nočoj ob 20. v veliki dvorani »Uniona«, bo spremljalo 140 najkrajših diaprojektov, posnetih na ledeniki Bernskih Alp; (Svica) Cenl. občinstvo opozarjamo na to prireditve, ki obeta vsem turistom in ljubiteljem narave najlepši užitek. Natančni podatki so razvidni z letakov Predprijada vstopnic se vrši v Matični knjižarni.

u— **Sela upravnega odbora ZDM** se bo vršila danes v društveni dvorani »Edinosti« Gajeva ulica 2-I ob 18. — Podpredsednik.

u— **Iz Ljubljane je bila v soboto po 14.30 na Jurčičevem trgu skozi Židovsko ulico listnica z manjšo svoto denarja ter različnimi dokumenti.** Najditelj se prosi, da vrne listnico na naslov, ki je razviden iz dokumentov. Gotovino naj si pridrži.

Pri Mraku na Rimski cesti

se toči pristna štajerska portugalka in fina dolenska črnina.

u— **Drobna policijska kronika.** Od nedelje na ponedeljek so bili prijavljeni policiji naslednji dogodki: 1. telesna poškodba, 1. prestopak pasjega kontumaca, 1. prestopak prekoračenja policijske ure in 2. prestopak cestnega policijskega reda. Aretacija je bila izvršena 1 zaradi izsiljevanja in 7 zaradi vlačuganja ter tajne prostitucije.

u— **Nezgoda pri igri.** Pred rakovniško cerkvijo v nedeljo neki trgovski valenec obstrelil z malo pistoliko čevlarskega vajenca Stanka Blatnika, stanujočega v Hrenovi ulici št. 20. Ranil ga je v uho. Dečko je moral iskati zdravniške pomoči.

u— **Kar z vozičkom hodilo po premostu.** Na praznik okrog 17.30 je stražnik zapazil ob progi za Ranzingerjevem zidom dvokolesni ročni voziček naložen s premostom. To mu je postalo sumljivo in odšel je na mesto, da pogleda kaj je na stvari. Kakor hitro pa se je jel približevati vozičku, je zapazil, da po progi nekdo beži ter da je izginil v temi. Tedaj je bil gotov, da gre za tatvino premosta. Obvestil je o dogodku šefa kurilnice ter izročil 142 kg ukradenega premosta železnici nazaj. Voziček, ki ga je tat pustil na mestu je spravljen sedaj na kolodvorski stražnici.

Novo leto, novo kolo!

Iz naročilnic, ki smo jih razposlali za 15. kolo državne razredne loterije, je razvidno, da bo žrebanje prvega razreda tega kola že 7. januarja 1928.

Senzacija tega kola

je ta, da mora biti vsaka srečka izžrebana. V dosedanjih kolih je bilo izžrebanih samo polovico vseh srečk. En del igralcev je tedaj moral izgubiti svoja vplačila. Sedaj odpade tudi ta rizik, ker mora biti vsaka srečka izžrebana, tako, da dobi v najslabšem slučaju Din 200.— To je direkcija drž. razredne loterije dosegla na ta način, da je milijonske dobitke, in dobitke po več stotisoč Din nekoliko znižala. Število drugih visokih dobitkov pa je ostalo skoraj neizpremenjeno. Vsakomur je sedaj mogoče, brez bojazni na izgubo, poizkusiti svojo srečo. Z ozirom na to pametno preuredbo igralnega načrta bo vseh 250.000 srečk, ki jih izda Drž. razredna loterija, izžrebanih (ne 340.000 kakor je pomtoma tiskano na naročilnicah). Za te srečke bo zavlada silen naval, zato vabimo vse naše naročnike, da si jih takoj naročijo.

Za Ljubljano prodaja naše srečke

Oglasni oddelek »Jutra«, Prešernova ul. 4 in Ekspozitura »Jutra« v Šiški, Celovška cesta 53.

Za družna hranilnica r. z. z o. z. Glavna razpečevalnica srečk za Slovenijo. Ljubljana, Sv. Petra cesta 19.

To so zavoji

pristnih

Pyramidon
Tablete

Varujte se poi-

vorb in slabih

nadomestil.

u— **Drzen tatil najdenega denarja.** Ko je šla učenka tretjega razreda Lichtenturnovega zavoda Milena Verškova v petek okrog 17. iz šole po Poljanski cesti domov, je nedadoma zapazila na tleh mal zavitek. Ko ga je dvignila in odprla, je videla, da drži v rokah šop 100 dinarskih bankovcev, skupno okrog 1000 Din. Deklico z denarjem v roki je zapazil neznan okrog 13 letni pa-glavec, ki je priskočil k njej, ji v hipu potegnil denar iz rok ter pobegnil, ne zmenivši se za deklino kričanje.

u— **Ukradena dežna plašča.** Delavec Jo-sip Filipovič z Viča št. 50 se je v večji OUZD na Miklošičevi cesti spoznal v petek dopoldne z nekimi N. G. ter ga poprosil, da za trenotek popazi na njegov dežni plašč, kajti sam je moral v zdravniškovo sobo. Ko se je vrnil zopet v vežo pa s svojega vrlaga novega znanca ni več videl, ravno tako seveda tudi ne svojega 325 Din vrednega plašča. — Trгоvec Martin Jančigaj iz Zg. Siške je prijavil, da mu je iz zaboja, ki ga je dobil v petek od neke dunajske trrdke ukradel neznan uzmovici 400 Din vreden nov dežni plašč.

u— **Kako si dobaviti suknjo?** Mnogi trgovci, zlasti v Kolodvorski ulici ter na Starem trgu razobešajo v reklamne svrhe posamezne vzorce oblek skoro nezavaro-vane pred trgovinami. Tak vzorec zamika včasih oprežujočega tatu, ki z njim izgine kakor kafr. Na Starem trgu je tak, doslej neznan drzen uzmovici ukradel včeraj dopoldne izpred trgovine Koser 800 Din vredno, rjavozeleno suknjo.

Oblačila tvrdke J MAČEK, Ljubljana, Aleksandrova c. 12. so najboljša in najcenejša.

Iz Maribora

a— **Ljubljanski železničarji** pred mari-borskim sodiščem. V četrtek dne 15. decembra se bo vršila zopet pri okrožnem sodišču na št. 53 ob 15. uri zadnjič prelo-žena razprava v tiskovni tožbi državnega pravnika proti železničarju g. Ivanu Vku, uredniku časopisa »Ujedinjeni želez-ničar«. Obtoženi Vuk Ivan je namreč ob-javil v tem listu dne 1. avgusta članek »Odpustj delavcev v kurilnici Ljubljana II.« v katerem je med drugim trdil, da so bili brzojavnim potom odpušteni v kuril-nici železničarji Ogrin, Elzner ter kot tretji Sluga, prva dva že z nad 9 let službe, vsi trije pa ožnjeni in prva dva vsak s tremi otroci. Odpust so baje pri direkciji uteme-ljili s tem, da so odpušteni povzročili v kurilnici obstavstvo dela ter s hujškanjem pripravili tudi ostale delavce, da so delo zapustili. Vsa ta argumentacija pa je baje navadna laž, s katero hoče uprava za-kriti pravo sliko. Državno pravdnstvo je obtožilo urednika Vuka zaradi pregreška klevete po čl. 52. in 54 tiskovnega zakona, češ da je bil z neutemeljenim očitkom žal-jen na svoji časti direktor državne želez-nice v Ljubljani, g. Knežević. Pri zadnji razpravi, ki se je vršila minul četrtek, pa je obtoženi, zastopan po odvetniku dr. Lemezu, nastopil dokaz resnice za svoje trditve in je sodišče ta dokaz tudi pristupilo in povabilo k prihodnji razpravi za četrtek dne 15. decembra iz Ljubljane 14 prič, po večini železničarje. Dokazovanje se bo su-kalo okrog dogodka z dne 14. julija v ljubljanski kurilnici, ko je prišlo delavstvo v konflikt s tamošnjim delovodjem, Nem-cem Braunitzerjem, ki je bil prestavljen v Ljubljano iz Maribora. Kakor izhaja iz obtožnice, so delavci očitali Braunitzerju, da prehitro odpušta vagone iz popravil-nice, g. Braunitzer pa je zopet kritiziral delo sebi podrelenih železničarjev v ku-riilnici pri resortnem šetu. Za razpravo je vladalo že zadnjič toliko zanimanja med železničarji, da so napolnili avditorij sicer precej obširne razpravne dvorane kazen-skega senata. Očividno bo prihodnji četr-tek, ko se vrši razprava popoldne, še več poslušalcev, ker je Braunitzer med mari-borskimi železničarji dobro poznan. V Ljubljano je bil premeščen šele po pre-vratu.

a— **Proslava volitev v Studenčih.** V ne-deljo zvečer so priredili socialisti odhod po ulicah v proslavo svoje zmage pri ne-deljskih občinskih volitvah. Od skupščin-skih volitev so namreč napredovali za nad 100 glasov. V vseh občinah okrog Maribo-ra so klerikali nazadovali in so v občin-skih odborih tako neznatno zastopani, da sploh ne pridejo v poštev. Okrog Maribora je sklenjen trden napredni obroč. Med so-cijalisti in klerikalci, ki so pred leti med so-cijalisti v kalnem ribarili, vlada sedaj ne-premostljiv prepad. Nedeljske volitve bodo pokazale definitivni obračun s klerikaliz-mom.

Darujte za spomenik kralju Petru I. Osvoboditelju!

Iz Celja

e—Kakšne pridige so pri celjskih Jožefincih. Že nekaj časa sem uganjal našli Jožefinci najhujšo agitacijo proti naprednim časopisom. Par nedelj zapored so verniki primorani poslušati to hujšanje mesto pravih krščanskih in božjih resnic. Zadnje nedeljo popoldne je bilo tega udrihanja zopet poln koš. Gospod pater je rolnel proti »Jutru« in vsem časopisom, ki jih »Jutro« izdaja. Priporočal je seveda »Bogoljub« in »Domoljuba«, ki sta za kmeta bala najboljše lista. »Slovenec« pa da je sicer tudi krščanski list, pa je dražil in le za bolj brihtne glave. Seveda take pridige ne za ležejo dosti ker za vse tiste brihtne device ki jih poslušajo in verjamejo sta še »Domoljube« in »Bogoljube« prebrihtna.

e—Celjsko pevsko društvo ima v sredo 21. t. m. svoj 33. redni občni zbor v pevski sobi Narodnega doma.

e—Zakonska zvestoba tudi v smrti. Dne 11. t. m. je umrl v 74 letu starosti v Askerčevi ulici g. Ivan Kulčič, kamnosek v Celju. Sledil je svoji ženi v smrti, ko je ta še ležala na mrtvaškem odru. N. v m. p.

Celjski občinski svet

Celje, 12. decembra

Zvečer ob 18. se je vršila izredna plenarna seja obč. sveta, ki je bila najbrže zadnja v tekočem letu. Dasiravno je poteklo od prejšnje seje že tri tedne in je bilo skoraj dovolj časa, da bi se pripravile važne zadeve, ki se odlagajo iz od seje do seje, so se obravnavale na današnji seji samo nekatere, tudi manj važne stvari. Prva točka dnevnega reda je bil proračunski provizorij za januar in februar 1928. Občinske davčine ostanejo v tem nespremenjene. V tem času je bil poprej redni proračun že davno izglasovan.

Financijski referent je podal kratek pregled o finančnem stanju občine. Obeta se precejšnji primanjkljaj, ki se gotovo ne more več naprtiti prejšnjemu obč. svetu, ker izvir iz dobe gerentov in sedanjega občinskega odbora. Sklenjeno je bilo, da more odsej v proračunu napredvidene zadeve dovoliti član odseka proti naknadni odobritvi fin. odseka. Večina se pri tem ni zavedala, da na ta način posega v delokrog župana in obč. odbora, ker ima to pravico le obč. odbor, v nepredvidljivih slučajih pa župan proti poznejši odobritvi obč. sveta. Ugled župana se na ta način gotovo ne bo dvignil. Ker ga ni branila večina, je imela tem manj povoda storiti to manjšina.

Nadalje je bilo ugotovljeno, da je potrebno na levem bregu Savinje novo kopalnico. Občina bo stopila v stike z uradom za zavarovanje delavcev zaradi eventualnega prispevka. Če se bo ta prispevek zagotovil, mora občina nabaviti potrebne načrte in proračune. Želeli bi bilo, da ne ostane samo pri besedah. Potem ko so bile rešene še nekatere manjše zadeve, je župan kmalu po 19. uri sejo zaključil.

Živahno zborovanje ljubljanskih brivcev in lasničarjev

Ljubljana, 12. decembra.

V posvetovalnici Zbornice TOI se je popoldne vršil nad 4 ure trajajoči izredni zbor Zadruga brivcev, frizerjev in lasničarjev v Ljubljani.

Povod za sklicanje tega izrednega občnega zbora je bilo močno gibanje jakе opozicije proti sedanjemu odboru, ki je po njenem mnenju zakrivil razne pogreške in ni dovolj trdno stal na stališču sklepov, da se priznava nedeljski počitek. Zborovanje je poteklo mestoma zelo burno ter so padali s strani opozicije na naslov odbora pikri očitki, enako pa se je krepko branil tudi dosedajni odbor ter učinkovito zavrnil nekatere neosnovane očitke. Kar se tiče denarnih zadev zadruga se je izkazalo, da so se vršili vsi tozadevni posli v redu ter izkazuje letošnje leto prirastek 9000 dinarjev k fondu.

Zadruga šteje čez 150 članov, izmed katerih jih je 50 v Ljubljani.

Občni zbor je otvoril mesto odstopivšega načelnika njegov namestnik g. Pliverić s pozdravom na vse navzoče. Zborovalci so nato z dvigom s sedežev počastili spomin na med letom umrli člana zadruga gg. Druškoviča in Frankheima.

Nato je prečital tajniško poročilo gospod Šinkovec, v katerem je obrazložil delovanje odbora, svoje lastno delo, zavračajoč razne neumestne očitke tovarišev. G. Kovačević se je kot član odbora zahvalil tajniku za vestno delo ter predlagal, da se mu izplača častna nagrada v znesku 500 dinarjev.

Nastala je živahna debata, v katero so posegli skoro vsi zborovalci, nakar je do bil besedo zastopnik opozicije g. Dorčec. Omenil je, da se društvenim funkcionarjem časne nagrade ne dele, ker so že itak plačani za svoje delo. Tekom svojih izjav je udaril po nekaterih odbornikih, ki imajo brivnice odprte tudi ob nedeljah ter na ta način delajo škodo tovarišem. V splošnem pohvalil tajnikovanje g. Šinkovca ter mu izrazi priznanje, vendar pa vztraja pri svoji trditvi, da v odboru ni bilo rednega delovanja. Na koncu je pozval vse tovariše naj pri volitvah volijo take može, ki bodo v prihodnje znali zastopati njihove obrtne interese.

Nato je dobil besedo zastopnik pomožniškega zbora g. Hodačič, ki je vehement-

no nastopil proti temu, da silijo nekateri gospodarji pomočnike k nedeljskemu delu; izjavil je, da se bodo pomočniki znali takim nasilnostim vzporediti.

Gled vajeniške šole je bilo na predlog g. Franchettija skoro soglasno sklenjeno, da se ta pozivi ter da se pritegnejo kot učitelji najizbornejši moči. Pri točki o sklenjenju glede ločenja obrti po § 1. odstavka 4. obrtnega reda je bilo sklenjeno, da se odposlje ministrstvu za trgovino in obrt resolucija, v kateri se bo zahtevalo, da se priznava brivstvo, frizerstvo ter lasničarstvo kot ločene obrti.

Pri razpravljanju o določitvi delovnega časa in odmorov je nastala zopet burna debata, ki so se je udeležili vsi navzoči. Sprejet je bil predlog, da se ob nedeljah ne dela in da bodo ob nedeljah zaprti vsi brivski lokali.

Sledile so volitve po listkih, ki so dale naslednji rezultat: načelnik g. Dorčec, podnačelnik g. Vlahovič, odborniki pa gospodje Zabiček, Kosec ml., Turk, Dinter, Meznarič, Lisec; namestniki: Doležal, Zajc ml. in Pavlič.

Iz Kranja

e—Občni zbor hišnih posestnikov v Kranju. Preteklo soboto se je vršil v spodnjih prostorih Narodnega doma redni občni zbor Društva hišnih posestnikov za Kranj in okolico. Udeležba od strani posestnikov je bila zelo majhna in dokazuje, da vlada med tukajšnjimi posestniki nezanimanje za lastno organizacijo. Zborovanje je otvoril predsednik g. Maks Fock, tukajšnji tovarnar, in v daljših izjavah očrtal položaj hišnih posestnikov v splošnem in v Kranju posebej. Društvo je po svojih članih doseglo mnogo splošnih koristi. Iz tajniškega poročila g. Ricija Mayrja posnemamo obris delovanja odbora. Blagajniško poročilo g. Omerže je bilo soglasno odobreno. Na predlog g. Tome Pavšlerja je bil podeljen odboru absolutorij. Pri volitvah je bil izvoljen soglasno stari odbor pod predsedstvom g. Maksa Focka. Zanimivo dejstvo je iznesel g. dr. Sabotij, ki je pojasnil, da gre ravno odboru, zlasti onim odbornikom članom občinskega sveta z liste SDS, zahvala, da so ostale občinske doklade na hišno najmanj do leto 1928. Iste, dasi je obstajala tendenca, da se zvišajo. Pri slučajnostih je poročal zvezni predsednik g. Frelih iz Ljubljane o prečih vprašanih hišnih posestnikov, zlasti v pogledu nameravane davčne reforme.

e—V prid dijaške kuhinje vprizorijo noč ob 20.30 v Narodnem domu tukajšnji gimnazijci znano komedijo »Navaden človek«. Posetite v čim lepšem številu!

SEMKO

plačuje
kože
divjatičine
najdražje

Sport

Predavanje o bernskih Alpah

Smučarje in turiste opozarjamo na zanimivo predavanje dunajskega alpinista Karla Koraneke, ki se vrši danes zvečer ob 20. uri v veliki dvorani hotela Union. Veliki doživljaji in močnejši vtisi človeka v veličastni, v večni sneg in led vkovani naravi, strnjeni v lepo celoto, predstavljajo življenjske planine, bodo predmet predavanja. Predavatelj bo med drugim opisal ture na Jungfrau, Möncha in na skupino Fiescherhörner. Predavanje bo spramljala lepa serija planinskih posnetkov, ki bodo pokazovali, koliko napora in opasnosti je predavatelja stalo, da je »vjel« tako posrečene momente na ploščo. Posnetke viharja in snežnega meteža ima predavatelj ponajveč zahvaliti svojemu neposredovnemu ujetstvu v kočah Concordia in pod Finsteraarhornom.

Poudarjamo ponovno, da smatrajo dunajski alpinisti, ki zavzemajo v svetu planinstva odlično mesto, predavatelja za enega najposposobnejših alpskih fotografov, kar gotovo jamči za uspeh današnje prireditve. Pomembno pa je predavanje tudi zato, ker ni tako splošnega značaja, kot so bila dosedaj tovrstna predavanja. Udeleženci bodo imeli priliko spoznati eno najlepših skupin Centralnih Alp. Kar se tiče tehnične predvajanja slik, je za prvostopenjski optični aparat poskrbljeno. Prodaja vstopnic v Matični knjigarni in zvečer pri vrodu v unionsko dvorano. — T. K. Skala.

Glavna skupščina JLAS. Na glavni skupščini JLAS je bil izvoljen sledeči odbor: Predsednik Veljko Ugrinič, podpredsednik Grund, tajnik Inkey, blaginjak Kratký, tehnični referent Dobrin, odborniki Gaspar, Kohn, Novak, Gorički, nadzorni odbor Kaiser in Mayer. Za službeno poročilo so določene zagrebške »Novosti«. Poročilo včerajšnjega »Ponedeljaka« je popraviti v toliko, da postanejo posredni klubi sedaj direktno člani Saveza, ki bodo n. pr. imeli na glavni skupščini pravico glasovanja. Podsaveti pa še vedno ostajajo kot prva instanca za klube.

Odbor SK Ilirije opozarja članstvo kluba na današnje veliko skiptično predavanje alpinista Karla Koraneke-Limenseina, ki ga priredi prijateljski turistijski klub »Skala« ob 20. uri v veliki dvorani hotela »Union« ter poziva k čim večji udeležbi. Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni.

ASK Primorje (nogom. sekcija). Danes redni trening ob 19. uri v telovadnici srednje tehnične šole. Pred treningom redni sestanek vseh nogometašev. Radi važnosti istega prisotnost vseh obvezna. — Trener.

Gospodarstvo

Gospodarstvo in politika

Pred dnevi je prispel na Dunaj znani ameriški propagator nauka o »cusephu« Herbert M. Casson, ki je po svojih delih znan tudi v Evropi. Ob priliki svečanega sprejema, ki so mu ga priredili dunajski gospodarski krogi, je Casson med drugim izjavil, da se on v prvi vrsti bori za supremačijo gospodarstva nad politiko, militarizmom, birokratizmom in feudalizmom. Prepričan je, da bo v tem boju gospodarsko končno odneslo zmago.

Casson obožuje, kakor mnogi drugi ameriški gospodarski sistem, ki zaznamuje v zadnjih letih nepričakovane uspehe. Ameriški gospodarski čudež je marsikoga presenetil. Bogatstvo in blagostanje ameriškega naroda se je v zadnjih letih v taki meri dvignilo, kakor se ni moglo pred 25. leti nikomur niti sanjati. Z brezprimerno poslednostjo je ameriško življenje usmerjeno na doseg največjega uspeha z najmanjšim naporom. Racionalizacija je glavni problem vsega ameriškega gospodarskega življenja. Že otrokom v šoli se razklada pomen racionalizacije, ki je omogočila ogromni napredek ameriškega gospodarstva. Tudi Evropa bo morala prevzeti temeljna načela ameriške gospodarske organizacije, kajti v nasprotnem primeru bo ameriška konkurenca povzročila Evropi ogromno škodo.

Ne smemo prezreti, da bo morala Evropa v stremiljenju po amerikanizaciji produkcije in trgovine premagati velike težkote, ker je za to potrebno iz temelja izrebiti evropska naziranja o ulogi gospodarstva v življenju narodov. Z vso pravico pravi Casson, da je predpogoj za amerikanizacijo Evrope in za blagostanje evropskih narodov, da gospodarstvo premaga vodilni vpliv politike, militarizma, birokratizma in feudalizma in da vsa javnost prične gospodarske misli.

V Evropi se dela preveč politike, ki po nepotrebnem absorbira ogromne delovne energije v boju vseh proti vsem. Ideja racionalizacije in gospodarskega patrijotizma mora postati vodilna ideja, kateri se mora podvreči vsakdo. Težnja za največjim uspehom in največjim blagostanjem vseh slojev naroda je v Ameriki skupni cilj in skupni življenjski smoter, kateremu mora služiti vsak posameznik. Služiti splošnosti in pomagati k napredovanju naroda je vsakemu Američanu ideal, ne glede na različne stane.

Amerikanizacija Evrope pa ne more biti enostavno prenašanje ameriških metod na evropska tla, kar je iz mnogih ozirov nemogoče. Metode, ki so evropskim razmeram prikladne, se bodo gotovo same izkristalizirale, čim bo prodirlo spoznanje skupnosti, kateri se mora vsakdo podvreči in čim bo zmagovalo gospodarstvo nad politiko, militarizmom in birokratizmom. To pa je potrebno, če hočemo v konkurenčnem boju z Ameriko še dalje obstajati. Če bo to spoznanje prodrlo, bo tudi Evropa gospodarsko napredovala, tedaj bo tudi v Evropi zavladalo blagostanje, za katero je edini predpogoj smoteno in racionalno izkoriščanje človeške delovne moči.

e—Vprašanje industrijskih obveznic v zvezi z osnovanjem industrijske banke. Glede na vprašanja industrijskih obveznic se že dolgo časa vodijo pogajanja med ministrstvom pravde, ministrstvom za trgovino in industrijo ter zainteresiranimi industrijskimi korporacijami. Imela bi se sestati posebna komisija, ki bi izdelala projekt tozadnega zakona, vendar za to komisijo ni bilo mogoče najti potrebnega kredita. V zadnjem času pa se je ministrstvo za trgovino in industrijo postavilo na novo stališče, po katerem bi se imela osnovati Industrijska banka, ki bi posredovala med inozemskim kapitalom in našo industrijo po vzorcu Državne hipotekarne banke. Ministrstvo smatra, da bi bilo neupravičeno dati inozemskemu kapitalu take ugodnosti, kakršne so predvidene v zakonskem projektu o industrijskih obveznicah, ker bi lahko postale nevarne za našo industrijo. Te ugodnosti naj dobi Industrijska banka, pri kateri bi sodelovala država. Inozemski kapital pa bi imel potem te banke iste ugodnosti, kakor so predvidene v projektu. Priča kuje se, da bo na tej podlagi mogoče v kratkem rešiti to vprašanje.

e—Italijanski kapital in naša ladjedeljska industrija. V primorskih gospodarskih krogih se v zadnjem času mnogo razpravlja o težkočah v naši ladjedeljski industriji. Ladjedeljska v Kraljevi se, kakor znano, nahaja v konkurni. Obstoj tega podjetja še ni zagotovljen in tudi ni znano, v katere roke bo prišlo. Na drugi strani pa se mnogo govori o nevarnosti, ki grozi splitski ladjedeljski industriji, da preide v italijanske roke. Nedavno je Jadranska Straža naslovila na naše narodne poslance spomenico, v kateri opozarja na možnost, da preide znana splitska ladjedeljska »Marjan«, ki v splošnem dobro napreduje, v roke tržaške paroplovne družbe Cosulich. Družba »Marjan« ima namreč pri paroplovni družbi Cosulich večji dolg. Glavna delničarja »Marjana« brata Matijević sta morala za to dolg zastaviti družbi Cosulich svoje delnice. Jadranska Straža trdi, da si je družba Cosulich na podlagi teh delnic ob priliki zdajnjega občnega zbora zagotovila pot svojih zaupnikov vpliv v vodstvo podjetja, kar pa z druge strani zopet demantira. Značil-

no je, da je bila nova uprava navzlic protestu s strani gosp. Matijevića potrjena. Vsekakor bo treba vprašanje dolga pri družbi Cosulich na kak način rešiti, da se onemogoči vsak vpliv italijanskega kapitala na to podjetje. Za razvoj našega pomorstva je velike važnosti, da je naša ladjedeljska industrija v domačih in čeršnih rokah. Zato upamo, da se bo našel potreben domači kapital za likvidacijo tega dolga in za nadaljni razvoj naše ladjedeljske industrije v Splitu.

e—Konkurz je razglašen o imovini Roze Kovačeve, neprotokolirane trgovke z mešanim blagom na Bledu I. (prvi zbor upnikov 28. decembra, oglašitveni rok do 31. januarja, ugotovitveni narok 18. februarja).

e—Občni zbori. Redni občni zbor Kranjske industrijske družbe se bo vršil 30. t. m. v sejni dvorani Kreditnega združenja za trgovino in industrijo v Ljubljani; redni občni zbor Križevske industrijske d. d. v Ljubljani pa 28. t. m. v prostorih Slovenske banke.

e—Nemški barvni trust bo povečal glavnicu za 250 milijonov mark ali 3390 milijonov Din. Nadzorstveni svet nemškega barvnega trusta »I. G. Farbenindustrie« je sklenil predlagati običnemu zboru povišanje glavnice v višini 250 milijonov mark (kar odgovarja v naši valuti ogromni vsoti 3390 milijonov Din), in sicer potem izdaje obli-gacij s pravico poznejše opcije na delnice. Vsa ta ogromna vsota se bo porabila za financiranje novih produkcijskih panog. Poslovno stanje tega največjega industrijskega podjetja v Evropi je zelo ugodno. Za tekoče leto se bo izplačala 12odstotna dividenda.

e—Rezultati bruselske konference mednarodnega kartela sirovega jekla. Iz Bruslja poročajo, da je bruselska konferenca mednarodnega kartela sirovega jekla določila produkcijske kvote za I. četrtletje 1928 v nespremenjeni višini. Srednjeevropske železarnice, ki so v zadnjem času znatno prekoračile kvoto in morajo zaradi tega vplačati v skupno blagajno po 4 dolarje za vsako prekoračeno tono, so zahtevale zvišanje produkcijske kvote, kar pa je bilo odbito. Pogajanja glede ustanovitve skupne prodajne organizacije še niso uspela.

e—Dobave. Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 14. decembra t. l. ponudbe glede dobave medenastih valjkov in palic ter 6000 kg betonskega in 2200 kg okroglega železa, do 16. t. m. pa glede dobave 1 rezanega stroja (Fräsmaschine). Direkcija državnega rudnika v Zabukovci pri Celju sprejema do 15. t. m. ponudbe glede okrog 2400 kg raznih olj (cilindersko olje, olje za osovine, strojno in dinamno olje) in 900 kg bencina. Direkcija državnih rudarskih podjetij v Sarajevu sprejema do 17. t. m. ponudbe glede dobave 1 računskega stroja sistema »Unitas«. Direkcija državnega rudnika v Vrtniku sprejema do 20. t. m. ponudbe glede dobave 1000 m jeklenih vrvi. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: 12. t. m. pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave večje količine raznega papirja in lepenke. 19. t. m. glede dobave konopnenih vrvi, navadnih vrvi, bombaža za čiščenje, krp za čiščenje poda itd.; 20. t. m. glede dobave 600 kosar za premost ter glede dobave strojnih jermen in usnja; 15. in 16. t. m. pri generalni direkciji državnih železnic, ekonomsko odeljenje v Beogradu glede dobave železniških pragov. Predmetni oglasi so interesentom na vpogled v Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

e—Vpliv jugoslovanske - nemške pogodbe. Po sklepu trgovinske pogodbe med obema državama se nemška industrijska podjetja zelo zanimajo za jugoslovanski trg. Več industrijskih podjetij je že poslalo svoje zastopnike, da študirajo tukajšnji trg. Neka nemška tvornica, ki zavzema glede moških, ženskih, volnenih in velurnih klobukov prvo mesto na vsem svetu, si hoče zagotoviti jugoslovanski trg ter je zaradi tega poslala v Jugoslavijo svoje upravne zastopnike, da pripravijo vse potrebno. Klobuki te tvornice so iz prvostopenjskega materiala ter se prodajajo pod znamko »Endler«, ki je mednarodno zaščitena. Posebno zanimivo je, da sta pokojni angleški kralj Edvard VII. in welski princ iostla izključno te klobuke, kakor tudi dejstvo, da dajejo kreacije Neudamskih tvornic klobukov vedno smer največješji modi v Parizu, Londonu in na Dunaju, zaradi česar se strokovni krogi vedno trudijo, da dobijo zastopstvo te tvornice. Sigurno je, da se bodo naši strokovni krogi prav tako zanimali za te izdelke, tako da se more vnaprej ugotoviti, da bodo Endlerjevi klobuki tudi pri nas v kratkem zavzeli ono mesto, ki jim pripada.

1926

Borze

12. decembra.

Na ljubljanski borzi je bil danes devizni promet izredno velik. Narodna banka je morala intervenirati v devizah na Curih. London in deloma v devizah na Dunaj in Berlin. Tečaj so ostali v glavnem nespremenjeni. Deviza na Curih se je za malenkost dvignila, deviza na London pa se je zopet okrepila na 277.10. Tudi na zagrebškem deviznem tržišču je bil danes promet znaten.

Na zagrebški efektini borzi se je vojna škoda smatnje okrepila, in sicer za 4-5 točkov. Promptna je bila zaključena po 411 (v pelek 405.5 — 406.5), za december pa se je trgovala po 413 — 413.5. Investicijsko je bilo zaključeno po 85.75. V bančnih papirjih je tendenca nespremenjena. Narodna se je trgovala po 5600, Jugobanka po 94.75 do 95, Pražedion pa po 880. Med industrijskimi papirji so bili zabeleženi zaključki v Šečerani po 580, v Dubrovački po 410, v Osijeku ljevaonici po 175 in v Unionu (Osijek) po 250.

Devize in valute.

Ljubljana. Berlin 13.545 — 13.575 (13.56), Curih 1094.1 — 1097.1 (1095.6), Dunaj 7.995 do 8.025 (8.01), London 276.70 — 277.50 (277.10), Newyork 56.59 — 56.79 (56.68, 56.70), Praga 167.99 — 168.79 (168.99), Trst 306.56 — 308.56 (307.125, 308).

Zagreb. Dunaj 7.995—8.025, Berlin 13.543 do 13.573, Budimpešta 9.98 — 9.99, London 276.7 — 277.5, Newyork 56.606 — 56.806, Pariz 223 — 225, Praga 167.97 — 168.77, Trst 306.375 — 308.375, Curih 1094.1 do 1097.1.

Beograd. Pariz 223 — 225, London 276.7 do 277.5, Newyork 56.6 — 56.7, Milan 306.25 do 308.25, Praga 167.97 — 168.77, Dunaj

Na negovanje kože na obrazu

je polagati največjo pažnjo, da se ohrani lepa, sveža in mlada. Namažite si kožo vsak dan z Nivea-cremo in prepričali se boste, kako ji prija ta krema. Pazite pa na ime

Nivea-crema.

7.985 — 8.015, Budimpešta 9.96 — 9.99, Berlin 13.545 — 13.575, Curih 1094.1 — 1097.1, Bruselj 7.925 — 7.965, Amsterdam 22.96 do 23.02, Bukarešta 35.25 — 35.75.

Dunaj. Beograd 12.4650 — 12.5050, Berlin 168.99—169.49, London 34.5575—34.6575, Milan 38.8850 — 38.8850, Newyork 707.45 do 709.95, Praga 20.9675 — 21.0475, Curih 136.65 — 137.15, dinarji 12.96 — 12.42.

Curih. Beograd 9.125, Berlin 123.625, Newyork 517.65, London 25.28125, Pariz 20.3825, Milan 28.03, Praga 15.35, Budimpešta 90.6250, Bukarešta 3.20, Sofija 3.745, Varšava 58.10, Dunaj 73.

Trst. Beograd 32.37—32.67, Dunaj 257.125 do 263.125, Praga 54.50—54.80, Pariz 72.4750 do 72.7750, London 90.01 — 90.21, Newyork 18.40 — 18.46, Curih 355.20 — 357.20; dinarji 32.25 — 32.75.

Deviza Beograd na ostalih borzah: v Pragi 59.205, v Berlinu 7.371.

Elektri.

Ljubljana. Celjska 164 — 0, Ljubljanska kreditna 132 — 0, Kreditni zavod 160 — 0, Veveč 133 — 0, Stavbna 56 — 0, Šešir 110 — 0, Ruše 275 — 290.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda promptna 411.5 — 413, kasa 411.5 — 413, za december 413 — 415, investicijsko 85.75 do 86, agrarne 52.75—53; bančne: Eskompt na 91 — 93, Kreditna 90 — 92, Hipo 37.5 do 38, Jugo 95 — 95.5, Ljubljanska kreditna 132 — 135, Narodna 5000 — 5700, Pražedion 875 — 885; industrijske: Našeje Union 1700 — 0, Gutmann 205 — 210, Slaveks 100 — 110, Slavonija 0 — 14, Danica 160 — 171, Drava 500—570, Sečerača 577.5 do 580, Narodna mlinška 17.5 — 0, Osijekka ljevaonica 175 — 180, Union Osijek 240 do 260, Veveč 130 — 136, Dubrovačka 410 do 415, Trbovlje 477 — 482.

Beograd. Vojna škoda 409.5 — 410, za december 410 — 411.25, investicijsko 85.25 do 86, agrarne 52.25 — 52.75.

Blagovna tržišča

Položaj na hmeljskih tržiščih. Po poročilu Udruženja hmeljarjev v Zateu (Češkoslovaška) je bilo pretekli teden na češkem hmeljskem tržišču povpraševanje predvsem za srednji hmelj. S hmeljskih skladišč je bilo dnevno prodanih okrog 50 do 100 starih stotov večina na račun kupcev iz Nemčije. Tudi na deželi, kjer so se zaloge že zelo skrčile, je bilo nakupljenih nekaj stotov. Srednji hmelj se je trgoval po 1900—2000 Kč za 50 kg (64—67.40 Din za 100 kg), prvostvni hmelj pa notira 2200 Kč (74.10 Din za kg). Povpraševanje za tranzitni hmelj je glede na veliko ponudbo še vedno slabo. — Na nürnbergskem hmeljskem tržišču je pretekli teden znašal dovoz 50 bal, prodanih pa je bilo 300 bal. Tendence je mirna, cene pa se niso spreminile.

Trgovina z jajci v Trstu. V zadnjem času je na tržaškem trgu zanimovati naraščanje cen, promet je nekoliko nazadovale. Jugoslovanske blago stane že 900 lir in več za zabo. V trgovini na debelo so cene svezemu blagu 65 — 70 centov, v trgovini na drobno pa 80 — 85 centov.

Tržaški žitni trg se je v zadnjem času precej omiril. Domača pšenica se trži po 125 — 130 lir, sicilijanska pa po 135 lir, fco vagon naklad. postaja. Krušna moka stane v Trstu 168 — 174 lir, v notranjosti države pa 164 — 168 lir, fco mlin. Kupčija je slaba, ker vlada pritiska na peke, da znižajo cene kruha. Turščica je dalje čvrsta; čeprav so cene zelo visoke, vendar zaenkrat ni pričakovati, da bi v doglednem času prišle popuščati. Pri sedanjih razmerah konvenira za Slovenijo uvoz ameriške turščice. Kakor se čuje v tržaških trgovskih krogih, je bilo s Slovenijo sklenjenih že nekaj tozadevnih kupčij.

Ljubljanska blagovna borza (12. t. m.) L.e.s: Tendence mirna. Zaključenih je bilo 15 vagonov, in sicer 10 vagonov bukovih drv, metrskih, zdravih, suhih, 10 % okroglice, fco vagon meja po 22.50, 2 vagona mešanich drv (bukev, gaber, hrast), fco vagon meja po 20.50 in 3 vgone tramov merkan-tilnih, od 8/8 do 19/24, 4—10 m, po kupčevji notl, fco vagon Sušak po 310. Povpraševanje je za jeloje škorote, 12 mm, 4. m. po mero od 9—17 cm šir., paralelnih, očeljenih, I, II, III, IV, mesečno po 150 m³, fco vagon Sušak. Deželni pridelki: Tendence čvrsta, zaključkov ni bilo. Nudi se pšenica (78.79 kg, 2 %, slov. postaja, mlevska tarifa, plač. 30 dni); baška po 37.5 — 352, sremska po 345 — 347.5, slavonska po 342.5 — 345; turščica (slov. postaja, navadna tarifa, plač. 30 dni); baška stara po 272.5, baška nova umetno sušena po 267.5, baška nova, času primerni suha po 252.5; moka: baška (og), fco Ljubljana, plač. po prejemu po 500.

NOVOST
Z
žicom

KEJČOČ

so najboljša, najtrajnejša in zato najcenejša.

Iz življenja in sveta

Razdelitev Noblovih nagrad v Stockholmu

V soboto 10. decembra so bile v Stockholmu razdeljene letošnje Noblove nagrade. Ob 5. popoldne so začele vreti proti Noblovemu inštitutu vrste svečano razsvetljene ulice dolge vrste avtomobilov. Izbrani stockholmski svet je hotel na javno svečanost, ki tvori vsako leto veliko atrakcijo.

V okrašenih dvorani so se napolnili prostori do zadnje kote. Zadnji med zadnjimi je stopil na oder švedski kralj, katerega so navzoči gostje pozdravili s tem, da so vstali. Nato je zadonela pod taktirko dvornega kapelnika Wiplunda uvertura k Edmuntu. Po zdravni nagovor je imel podpredsednik Noblove ustanove prof. Röderbaum.

Sledilo je izvajanje Griegove skladbe »Jutranje razpoloženje«, nakar je kralj Gustav razdelil nagrade. Nagrado za fiziko sta prejela profesorja Camp-ton iz Chicaga in Wilson iz Cambridgea. Potem se je izvajala kompozicija iz Händlovega koncerta v D-molu. Občinstvo se je oziralo na oder in kralj je izročil diplomu profesorju Fibigerju iz Kodanija in Wagnerju-Jaureggju iz Dunaja. Sledila je zopet glasbena točka, neka Meyerberjeva koračnica. Nato je prejela diplomu Grazia Deledda. Po izročitvi diplom je zadonela švedska nacionalna himna, potem pa je bil banket na čast gostom v stockholmskem Grand-hotelu.

Smrt libretista

„Madame Butterfly“

V nekem sanatoriju blizu New Yorka je te dni izdihnil ameriški pisatelj John Luther Long. Bil je književnik precej srednje kvalitete, vendar pa je napisal stvar, ki je nesla njegovo ime po vsem svetu. To delo je bila povest »Madame Butterfly«.

Long je bil prvi, ki je uvedel nežno in fino mlado Japonko v zapadne literature, kjer se je njen tip popolnoma udomačil. Napisal je najprej povest v prozi. Podatke je uporabil po pripovedovanju svoje sestre, ki je dolgo let živela na Japonskem. Pozneje je Long snov dramatisiral, iz dramatizacije je nastal libreto, iz libreta pa opera, ki spada še danes, po Puccinijevi smrti, med najlepša skladateljeva dela.

Zasluge Aljehina in Capablance

Boj za svetovno prvenstvo v šahu je končan, Aljehin je zmagovalac, Capablance, ki je dobil šele pred kratkim diplomatski potni list kubanske vlade, pa je poražen. V petek, dne 9. decembra, je bil Aljehin v New Yorku svečano proklamiran za svetovnega prvaka šaha. Nagrada v znesku 10.000 dolarjev je bila razdeljena med oba rivala tako, da je dobil Aljehin 5400, Capablance pa 4600 dolarjev.

Od 28. decembra do 6. januarja se bo v Hastingsu, znanem angleškem kopališču, vršil tradicionalni božični turnir šahovskih mojstrov, katerega se udeležijo sledeči šahisti: Colle za Belgijo, dr. Tartakover za Poljsko, Steiner za Madžarsko in Kmoch za Avstrijo. Od Angležev bodo sodelovali: Buerger, Michel, Norman, Sergeant, Thomas in Yates. Poleg običajnega turnirja se bo vršil tudi tako znan turnir Majoropen, katerega se udeležijo Romik za Italijo, Koltanovskij in Sapira za Belgijo, Landau za Nizozemsko, Price, Reilly, Smith, Macdonald, Jackson, Atkinson ter Miss Mensikova za Anglijo.

Če pada sneg

je skrajni čas, da mislite na moderne suknje in raglane, ki jih najceneje dobite pri trdki Drago Schwab, Ljubljana.

Tristan Bernard:

Spiritisti

V zelo odlični družbi sem bil predstavljen dvema spiritistoma. Pri slavnostni pojedini je bilo največ govora o sugestiji, o transcendenčnosti in o okultnih vedah.

Eden izmed obeh gospodov je bil zdravnik, drugi pa njegov medij.

V pušnici se mi je zdravnik pridružil.

— Ali bi bili naklonjeni majhnemu poizkusu? je vprašal natihoma.

Pomisli! sem, nato sem prikal.

— Prosim, mislite na to, da ste mi medij povabili jutri ob sedmih k Voisinu. Mislite intenzivno! Koncentrirajte se na to misel!

Jedva je dogovoril, ko je medij s trdnimi koraki prišel skozi salon, me ostro pogledal in rekel:

— Povabiti ste me za jutri zvečer ob sedmih na souper pri Voisinu.

Njegov obraz se je nenadoma zmedel in kakor da bi mu bila nevidna sila narokovala besede je dodal:

— Sprejemam!

— Tudi jaz bom tam, je rekel zdravnik. Pokazala vam bova nekaj zanimivih stvari.

Drugi večer sem bil točno ob sedmih pri Voisinu, kakor smo se bili dogovo-

Najstarejša Čehinja umrla

V Batelovu na Moravi je 4. t. m. umrla gospa Frančiška Hložkova, ki je bila rojena v Horni vasi dne 25. marca 1820. Umrla je torej v visoki starosti 107 let. Od leta 1910. je živela pri svoji najmlajši hčerki gospe Švejdovi v Batelovu. Bila je vse svoje življenje izredno krepkega zdravja, saj ni bila niti

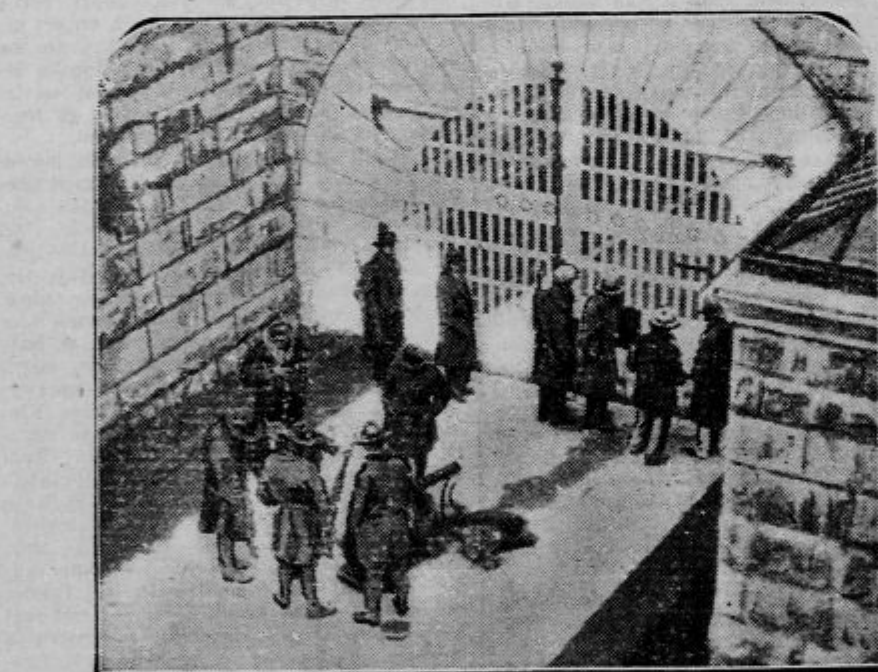
107 letna Frančiška Hložkova

enkrat bolna. Ko je bila stara že 103 leta, je še cepila in sekala drva. Leta 1923. sta ji zrasla 2 zoba, drobna kakor pri otrocih. Eden izmed teh ji je v kratkem zopet izpadel, drugi pa ji je dobro služil do smrti. Pred štirimi leti je starka zaprosila svojo hčerko, naj ji postrizhe redke sive lase. Hči ji je ustregla, a kako se je začudila, ko so materi takoj zrastle novi lasje, ki pa niso bili več sivi, marveč črni kakor pri mladem človeku. Pred smrtjo je bila nekoliko bolehnata, ni pa ležala v postelji. Tožila je, da jo bole noge in roke, in se čudila, da je naenkrat postala tako slaba. Ni mislila na smrt, ker je bila prepričana, da se jo je lotila samo s'abost, ki pa preide. V tem prepričanju je zaspala in se ni več prebudila.

Nov način zdravljenja raka

Iz Karlsruhe prihaja vest, da se je dvema nemškima klinikoma zdravnikoma Herbertu Kahnu in Hansu Wirthu posrečilo ozdraviti več bolnikov, ki so boleli na raku, z novimi metodami, ki predstavljajo doslej nepoznane kombinacije.

Oba zdravnika sta uporabljala za

Upor v ameriški jetnišnici

Pred štirinajstimi dnevi so poročali o uporabi kazencev v jetnišnici v Folsomu (Kalifornija). Okoli 1000 jetnikov je o priliki kinematografske predstave napadlo ječarje in se polastilo orožja, s katerim so celo nato strahovali na pomoč pozvano policijo in vojaštvo. Šele ko jim je zmanjkalo municije, so se uporniki udali. Slika, ki jo še danes priobčujemo (Kalifornija leži na zapadni obali Amerike in potrebuje pošiljka od tam k nam nad štirinajst dni), kaže mitraljezo, ki jo je policija postavila pred glavna vrata jetnišnice.

rili. Spiritista ste me že čakala.

Medij je bil nekam bled, zdel se mi je utrujen in izčrpan.

— Vzemirjem sem, je šepnil zdravnik, Nobena jed mu ne tekne. Moral bo mnogo jesti, da se opomore. Nerodno je le, da mu je treba dajati vzgled. Rade volje prevzamem nase to žrtev — skušal bom jesti več kakor navadno, da vam pripravim dvoje, troje zanimivih eksperimentov.

Nato je sestavil seznam jedi, ki bi bile po njegovi sodbi primerne za ojačanje kroženja fluida. Med drugim je izbral: jastog, prirejen na ameriški način, gnjat v madeiro z artičokami, fazanj po pečenko z gobami, ruska jajca in še več drugih finoč.

— Samo krompirja in juhe nikar! je strogo zabil.

Poklical sem natakarija in sem mu predložil listo zahtevanih jedi. Videl sem, da je zdravnik imel prav; njegov vzgled in imenitna izbira jedi sta medij pripravila do tega, da je vsako jed vzel dvakrat.

Ko smo prišli do deserta, se je zdravnik nagnil k meni in mi je šepnil na uho:

— Naročite dve steklenici pommeryja — in doživeli boste nekaj vsevelega! Natakari je prinesel dve buteljki pommeryja, steklenico po štirideset frankov. Tudi jaz sem ga poskusil in sem

zdravljenje težkih primerov raka bizmut v nestrupeni, toda visoko aktivni koloidalni obliki. Pomešala sta bizmut z raztopino sladkorja v grozdju in sta ta preparat vbrizgavala bolnikom, ki so trpeli na raku, trikrat na teden. Poleg tega sta jih lečila tudi z žarki. Metoda se je presenetljivo obnesla. Težke primere raka, katerim se z operater-skim nožem ni dalo več pomagati, so v razmeroma kratkem času popolnoma ozdravili.

Neki pacient, ki je trpel na raku na pljučih in pri katerem so našli metastaze na dveh delih telesa, je umrl na posledicah pljučnice, potem ko je bila njegova kura že popolnoma absolutirana. Pri raztelesenju se je pokazalo, da ni o raku v njegovem telesu nikjer več sledu.

Tudi pri drugih bolnikih sta zdravnik-a dosegla zelo ugodne uspehe. Pomen njunega zdravljenja je tem večji, ker se vsi slučajji, v katerih sta dosegla ugodne rezultate, nanašajo na take bolnike, nad katerimi so zdravniki že obupali ter njih zdravljenje opustili. Velike oteklino so po pamesečnem lečenju spahnele in popolnoma izginile, pri drugih bolnikih pa se je zdravstveno stanje popravilo vsaj toliko, da so jim prihranjene neznosne muke.

Svetovno prvenstvo v pomorski vožnji

Nedavno smo poročali, da so se odpravile na pot čez Ocean tri velike evropske ladje, ki tekmujejo med seboj za prvenstvo v pomorskem potniškem prometu. Tekme so se udeležili Italijani in Nemci. Prvi so poslali v boj svoji motorni ladji »Saturnia« in »Augustus«. Nemci so poskušali svoje moči s parnikom »Cap Arcona«, ki pripada hamburški paroplovni družbi.

Vožnja za prvenstvo se je vršila na progi Evropa-La Plata. Italijanske ladje so delale na vse kriplje, da bi prekosile Nemce in dosegle prvenstvo. A sreča jim ni bila mila. Obe je prekosil nemški parnik »Cap Arcona«, ki je prišel na cilj pred svojima protivnicama. V Južni Ameriki je nemški parnik sprejela tisočglava množica, ki je vriskala in vzklikala kapetanu in moštvo brez konca in kraja. Južnoameriško časopisje priznava velik uspeh nemške mornarice ter pravi, da pomeni zmaga v tej tekmi nov lovorov list v življenju obnovljene Nemčije. Vožnja nemškega parnika je potekla brezhibno in gladko. Pasažirji so vsi navdušeni. Zmagovalno ladjo je vodil argentinski kapetan Comodore Rolin.

Kaj vem? — Koliko znam?

Odgovori na vprašanja serije št. 2.

1. Enota sovjetske valute.
2. Charles Darwin (1809 — 1882).
3. Kraljica Semiramida s svojimi »vise« čimi vrtovi.
4. Sir Walter Raleigh (1522 — 1618).
5. Radža (knez) in maharadža (veliki knez).
6. V Pizi.
7. Albert Einstein (1913).
8. Argentina, Brazilija, Chile.
9. V kraljevi vodi (zmes koncentrirane solne in koncentrirane solitne kisline).
10. Sveto pismo njenega imena ne naveda; omenja samo, da je bila žena Putifarja.
11. Na njena vsebina od 4 stopinj C navzgor in navzdol narašča.
12. Na Angleškem.
13. Moderni ruski komponist.
14. Od »U. S. Am.« (United States of America).
15. Ameriška zver (mačka).
16. Grški nestvor (spredaj) lev, sredi koza, zadaj zmaj).
17. Sahara.
18. Ker je bila žena florentinskega trgovca, ki mu je bilo ime Francesco del Giocondo.

19. Rimski Kolosej.

20. Marija Antoinette, hči Marije Terozije in žena Louisa XVI.

21. Kdo hodi jutraj po štirih, opoldne po dveh in zvečer po treh? (Človek: otrok, mož, starec).

22. Kamen, ki so ga iskali alkimisti za pretvarjanje neplemenitih kovin v zlato.

23. 5 sedmimi (1 je 1, V je 5, X je 10, L je 50, C je 100, D je 500, M je 1000).

24. Tatvina duševne lastnine.

25. Herostrat, ki je (356 pr. Kr.) zažgal Artemidin tempelj v Efezu.

× Smrt francoskega letalca Lacosta. Iz Pariza poročajo, da se je na letališču v Bourgetu ponesrečil letalec Lacoste, ki se je nahajal s Carbutom, pilotom »Sinje ptice« na krovu letala »Oiseau Bleu«. Letalca manovega tipa, ki je razvijal 500 konjskih sil. »Sinja ptica« je skušala letos preleteti Atlantski ocean, vreme pa je vsako pot preprečilo njene načrte.

Testenine in dvojnoslada kava znamko »Apetit«

so najboljši! Zahtevajte jih v vsaki trgovini.

Sokolstvo

Zasedanje centralnih organov jugoslov. Sokolstva

Udeležba iz vse države. — Pokrajinski zlet v Skoplju 1928. — Udeležba Sokolstva na olimpijadi v Amsterdamu. — Reorganizacija sokolskega tiska. — Ostale velike prireditve leta 1928.

Ljubljana, 12. decembra

Kakor običajno, so se tudi letos proti koncu leta sestali v Ljubljani sokolski delegati iz vse države, da vzele na znanje poročila saveznega starešinstva in tehniškega odbora, da odobre dosedanje delovanje in sklenejo vse potrebne smernice za delo v l. 1928. Ob tej priliki sta se vršili dve seji saveznih centralnih organov: zbor župnih načelnikov in celokupnega saveznega odbora. Udeležba delegatov je bila iz vse države zelo mnogobrojna, saj so bili prisotni delegati iz vseh žup razen iz Šibenika in Učice. V soboto se je vršila popoldne ob 16 uri.

seja zbora župnih načelnikov, ki jo je otvoril savezni načelnik br. dr. Mur-nik. V svojem poročilu je najprej naglasil veliki uspeh pokrajinskega zleta v Ljubljani, ki znači velik napredek v notranji organizaciji sokolskega tehničnega dela. Dalje je povdaril veliki pomen vseh prednjačih tečajev, ki so bili izvršeni tekom preteklega leta, ki bodo sigurno odpomogli velikemu pomanjkanju sposobnih prednjakov po sokolskih društvih.

Druga točka dnevnega reda je vsebovala poročila posameznih delegatov o splošni situaciji Sokolstva v posameznih župah. Iz zelo objektivnih poročil vseh delegatov je odsevala velika volja po največjem razmahu sokolske misli. Župni načelniki so v splošnem povdarjali veliko pomanjkanje sposobnih prednjakov, naglašali pa so tudi, da tiči veliko vzroka sedanjemu položaju v veliki

gospodarski krizi.

ki splošno tišči k tlom vse delovanje korporacij. Savezni tehniški odbor je dobil iz poročil zelo točno sliko o položaju in bo gotovo odredil vse potrebno, da se olajša delo sokolskim delavcem. Naglašala se je potreba po

potrebnih prednjačih tečajih

v savezu, in po posameznih župah, ker se bo le tem potom doseglo več uspešnega dela. Župe se te potrebe dobro zavedajo in so v letu 1927. priredile zelo dobro uspele prednjačke šole. V splošnem moramo smatrati, da je situacija v našem Sokolstvu prav povoljna in se vedno bolj veča število delavolnih društev, kar je dober znak za bodočnost.

Glede pokrajinskega zleta v Skoplju se je po daljši temeljiti razpravi točno ugotovil program predzletnih dni in zleta samega. Mišljena sta dva predzletna dneva mladine in vojske, na Vidovdan pa naj bi se vršila

velika sokolska manifestacija

Sokolstva vojske in celokupnega naroda v proslavo desetletnice Osvobodjenja in Ujedinjenja. Zbor župnih načelnikov je dalje razmotrival položaj glede udeležbe jugoslovenskega Sokolstva na IX. olimpijadi v Amsterdamu. Po vsestranskem uvaževanju vseh okoliščin se je sklenilo predlagati saveznemu odboru, naj se

Sokolstvo udeležijo olimpijade s člani in članicami.

Leta 1928. se bo vršila troje prednjačih tečajev in sicer: v jeseni hkratno za člane in članice, spomladi pa se priredi poseben tečaj za vodnike naraščajskih in dečjih oddelkov.

Dalje se bodo vršile po celem Savezu takoj po skopljanskem zletu v vseh društvih in župah lahkoletne tekmice v šestorboju, ki naj zaposle čim največje dosegljivo število telovadcev in telovadk, da se izvrši po vseh društvih nekaka

tekma cele organizacije v lahki atletiki.

Zbor je nato še interno uredil vprašanje strokovnega lista za prednjake in odobril tudi organizacijo naraščajških oddelkov po posameznih društvih in župah.

V nedeljo, točno ob 8.30, se je pričela

seja odbora sokolskega saveza

Prisotni so bili delegati vseh sokolskih žup razen Šibenika in Učice. V posebno veselje pa sta prisostvovala zborovanju tudi odposlanca kluba Sokolov-narodnih poslan-cev, brata dr. Besarovič in dr. Metikoš, ki jih je zbor osobito pozdravil. Brat starosta Gamlj se je v uvodnih besedah spominjal preminulega brata

generala Mike Kovačevića,

pozdravil je v imenu celega odbora br. dr. Lazo Popovića, ki je praznoval pred krat-

kim svojo 50letnico, nakar je podelil v smislu sklepa zadnje odbore seje staremu sokolskemu borcu v Hercegovini

br. Čedi Milčiću savezni plaketo.

Dalje se je spomnil starega prijatelja našega Sokolstva, brata R. Bileka iz Prage, ki je te dni praznoval čil in zdrav sredi sokolskega delovanja svojo 60letnico. Omenil je veselje Sokolstva nad sklenjenim paktom prijateljstva med Francijo in Jugoslavijo. Uniji francoskih gimnazij je bila odposlana čestitka in pozdrav.

Tajniško poročilo

brata dr. Fuxa je bilo zelo zanimivo, saj je v vernih besedah tolmačilo vse delovanje saveza v upravnem oziru, kjer so znaki sigurne konsolidacije in pravega razumevanja vedno bolj vidni. Naglasil je, da leži težišče vsega upravnega dela v glavnem v sokolskih župah, ki so pričele nekatere že prav vzorno delovati.

Nato je poročal savezni prosvetar br. Jeras o prosvetnem delovanju v savezu, župah in društvih. Delo samo na sebi je zelo živahno, potrebno pa bo, da se globlje organizira, ker se bo s tem doseglo še mnogo uspehov.

Zelo lepo institucijo medsebojne pomoči ima jugoslovensko Sokolstvo v svojem poškodbenem fondu, ki je narastel na zelo lepo svoto. Članstvo, naraščaj in deca so tem potom zavarovani proti neugodam v telovadnici in telovadiščih vožbe. Do sedaj je v letu 1927. fond pomagal v 29. slučajih poškodb. Končno je odbor odobril delovanje poškodbenega odseka in sprejel tudi njegov proračun za leto 1928.

Statistično poročilo je podal br. Milost, ki je naglasil, da šteje naše

Sokolstvo v 22. župah 441 društev

Najzanimivejši del odbore seje pa je bil vsakafor referat br. Čobala

o saveznem gospodarstvu,

ki je krenilo znatno na bolje, četudi še ni vse tako, kot si vsi želimo. Razvila se je po referatu zelo obširna debata, v katero so posegli skoraj vsi župni delegati. Potek razprave je bil zelo miren in na vsej višini, saj se je razpravljalo o zelo važnih gospodarskih vprašanjih. Dosegel se je v vseh točkah popoln sporazum ter je bil nato tudi savezni proračun soglasno sprejet. Savezni porez ostane v letu 1928 isti, kakor do sedaj, t. j. po 10 Din na člana.

Zelo zanimivo je bilo poročilo saveznega novinarskega odseka

o reorganizaciji sokolskega tiska.

Po vsestransko zanimivi debati, v kateri so iznesli razni župni zastopniki svoje mnenje, je bil storjen sklep, da prične z novim letom izhajati savezno glasilo

»Sokolski Glasnik« kot časnik,

ki bo začetkom izhajal vsakih 14 dni, kasneje pa bi postal tednik. Glede tehničnega strokovnega lista pa je odbor odobril predlog zbora župnih načelnikov. Župam se dovoli še nadalje izdajati za lokalne potrebe posebne župne vestnike, vendar pa se pozovejo vsi njihovi uredniki v savezni novinarski odsek in redakcijo Glasnika. Vsem delegatom se je priporočilo, da podvoje propagando za našačajski list »Sokol« in dečje glasilo »Naša Radost«.

Savezni načelnik br. dr. Murnik je nato podal svoje poročilo o seji zbora župnih načelnikov, ki je bilo soglasno sprejeta. Obenem so se odobrili tudi vse nameravane prireditve za leto 1928, kakor jih je predlagal isti zbor načelnikov. Prihodnja savezna glavna skupščina se bo vršila po soglasnem sklepu odbora v srcu Šumadije

v Kragujevcu sredi marca 1928.

Župni delegati so nato oddali saveznemu starešinstvu pismene referate o položaju sokolske organizacije po posameznih pokrajinah, nakar se je razvila zelo intenzivna debata o splošnih prilikah v državi glede na Sokolstvo, ki je prinesla mnogo jasnosti v razna važna vprašanja in povzročila nekatere zelo važne sklepe za bodočnost.

Na koncu dnevnega reda je prečital br. starosta Gamlj sokolsko resolucijo, ki se tiče vprašanja jugoslovenskih univerz in ki je bila že objavljena v »Jutru«. Savezni odbor je resolucijo v celoti odobril. Nato pa je starosta z iskrenimi besedami, pozivajoč vse delegate na vztrajno delo v prid Sokolstva, zaključil savezno odborovo sejo ob 19. z željo: Na svidenje sredi Šumadije, v Kragujevcu.

V. Švajgar.

Zane Grey

Železna cesta

Roman.

Horn je vzel svojo puško in je kolovratil ob potoku, dokler ga ni skrila zelena hosta v bližnji soteski.

Bilo je zgodaj zvečer, sonce je stalo še na nebu in se je počasi bližalo holmu, ki je širil nad dolino. Visoka, obledela trava se je belo svetlikala na vrhovih. Kmalu se je več stebrov dima leno vzvilo v zrak, kjer jih je veter cefral in odnašal v daljavo.

Med tem so možje besedovali pri svojem delu.

»Čuj tovariš, ali si potoval po Laramieski cesti, ko si šel na zapad?« je vprašal eden.

»Nak. Po Santa Féski,« je bil odgovor.

»Jaz tudi.«

»Hoho,« je dejal tretji, »jaz sem se pa z ladjo peljal v Kalifornijo — toliko da nisem utonil.«

»In zdaj klobuštamo domov, večji siromaki, nego smo prišli,« je pripomnil četrti.

»Nu, jaz sem videl zlata na kupe, čeprav nisem sam ničesar našel.«

»Jones, tale naš Bill Horn...«

»Da, on se baha,« je odvrnil Jones. »Slišal sem, da je našel ondud kaj mastno žilo.«

Njih mnenja o Billu Hornu so bila različna. Čez čas so jeli govoriti o možnosti, da jih napadejo Indijanci, in so se norčevali iz te misli; naposled je prišel pomenek na govorice, ki so jih širila go-bezdala — da mislijo zgraditi železnico z iztoka na zapad.

»Toda ni mogoče graditi železnice,« je osorno rekel Jones.

»Nu, mislim da ne. A nemara bi kje iztaknili bolj raven svet?«

»Iztaknili? Skozi Utaško puščavo in odondod v gore. Hudirjal! Saj niso tako neumni.«

Tako so se prerekli in čenčali pri svojem delu.

Ženski pa nista vedeli veliko povedati. Ena izmed njih, žena zgovornega Jonesa, je vsa živela v spominih na nepovratna leta minule sreče; bila je čemerna in že starijaka. Druga je bila mlajša in njen žalostni obraz je kazal sledove nekdanje lepote. Imenovali so jo Mrs. Durado. Dekle je bilo niena hčerka Allie. Sodeč po šibki postavi, ji je utegnito biti kakih petnajst let. Njen obraz ni hotel porjaveti, bil je blede. Utrjena je bila videti, plaha, molčeča, kar nekam sramežljiva. Imela je dolge, bujne, kostonjeve rjave lase, ki

jih je nosila spleteno v kito. Njene neobičajno velike in temne oči so imele vijoličast odtenek.

»Dolga, dolga pot nas še čaka, preden bomo doma,« je vzdihnila Mrs. Jonesova.

»Iztoku pravite, doma?« je trpko odvrnila Mrs. Duradova.

»Bog pomagaj — kakopak!« je vzkliknila ona. »Če je bil v tej Kaliforniji kje kak dom — jaz ga nisem opazila. Šotori, kolibe iz hlodov in blatne luknje! In ženska naj živi v takem kraju. Oh, kako sovražim Kalifornijo! A možki so vsi nori na zlato. Na zlato, ki ga najde le malokdo in ga nihče ne ohrani!...«

Mrs. Duradova ji ni vedela kaj odgovoriti; zastrmela se je preko holmov v daljini iztok in tajna muka ji je obsenčila oči.

Tisti mah je počil v soteski strel iz puške. Moški so prestali v svojem delu in so se spogledali. Nato so se spet lotili posla, kakor da je drug drugega pomiril z očmi. Ženske pa so plašno zlele okoli sebe. Ničesar živga ni bilo videti, le voli so mirno mulili travo. Kmalu nato se je pojavil Horn, obtovorjen s srno, ki mu je visela preko ramen.

Allie mn je stekla naproti. Ona in Horn sta bila velika prijatelja. Samo do nje je bil prijazen in krotak. Videla je, kako je za potokom obstal in vrgel mrtvo srno s pleč in kako se je nato nekaj zvedavo sklonil k tlom. Ko je prišla do njega, je kleče ogledoval odtis mokasina* v pesku.

»Indijanska sled?«

»Mm, nič drugega ne more biti,« je odgovoril. »Nadejal sem se tega... Včerajšnja je — lahko da še starejša.«

»Ali nam prti nevarnost, strček Bill?« Njen pogled je boječe zletel po strmim bregu.

»V wyominskih gričih smo, dekle. Da! Bog, da bi bili že iz njih.«

Nato je pobral mrtvo srno, težko breme, in jo je vrgel s parklji naprej na ramena.

V taboru so z velikim zadovoljstvom pozdravili svežo divjačino.

»Nu, stavim, da je prišel strel, ki je ubil to žival, Indijancem do ušes,« je iznenada in osorno rekel Horn, ko je položil svoj tovor v travo in izdrl lovski nož. Tako govorec je srepo uprl oči v sprem-ljevalce, ki jih je tolikanj preziral.

»Nocoj vas pa Indijanci še bolj tišče v želođu ko po navadi, Horn,« se je oglasil Jones.

»Svežo sjuško sled sem našel tamle ob potoku, tik zraven ta-bora.«

»Kaj pravite!«

»Sjuško sled!«

* indijanskega črevlja.

»Skočite tja in sami pogledajte.«

Nobeden izmed mož se ni gnil z mesta. Horn je prezirljivo puhnol skozi nos in je začel devati srno iz kože, ne da bi še kaj pripomnil.

Med tem se je sonce spustilo za holme in dan se je nagnil h koncu. Večerjo potnikov pa je zdajci nekaj zmotilo: Horn je skočil pokoncu in je prijel za puško.

»Rdečkožec ni. A način, kako prihaja, mi ni po godu.«

Pogledi vseh so se obrnili tja, kamor je kazal Horn. Z zapada, preko ceste, se je skokoma bližal jezdec. Preden so splašeni tabor-niki ukrotili svoje presenečenje, je dospel konj do kolobarja voz. Jezdec ga je sunkoma ustavil, ne da bi skočil z njega.

»Alo!« Mož ni bil več mlad. Imel je ostre sive oči in dolge lase.

Nosil je resaste hlače od sive irhovine in dolgo, težko puško spred-njačo.

»Slingerland sem — nastavar*.« Njegov pogled je naglo obletel skupino. »Kdo je boss** te karavane?«

»Jaz — Bill Horn.« Vodja je stopil naprej.

»Tolpa sjuških rdečkožcev vam je za petami.«

Horn je vzkrilil z rokami. Ostali možje so jeli osuplo in prestrašeno vzklikati. Ženske so molčale.

»Ali ste jih videli?«

»Videl, z griča, kakih deset milj dalje zadaj. Plazijo se ob cesti; takoj sem uganil, da nekaj kanijo. Moral sem jahati preko gričev, drugače bi bil že preje tu.«

»Koliko rdečkožcev?«

Našel sem jih petnajst. Počasi korakajo; brčkone hočejo po-čakati ojačenj. Tamle v sosednji dolini imajo Sjuzi velik tabor.«

»Pa so ti Sjuzi na vojni stezi?«

»Ni dolgo tega, kar sem videl bele ljudi ubite in skalpirane***. Hornov obraz se je stemnil kakor hudourni oblak. Prekrel je bledolčnike, ki so se bili odločili, da pojdejo z njim na iztok.

»Boriti se boste morali,« je končal okrutno. »To mi bo vsaj v zabavo.«

»Nedaleč odtod taborijo vojniki, Horn,« je nadaljeval Slingerland.

»Ali naj zajašem k njim in jih pokličem?«

»Vojniki!«

»Da, z družbo inženjerjev; svet merijo za železnico. Mislim, da bi jih pripeljal za časa, da vas rešijo — ako se bo tem Sjuzom tako malo mudilo... Eno ali drugo: ali pojašem tja, ali pa ostanem pri vas.«

* traper.

** vodja.

*** skalp je koža (z lasmi vred) na vrhu glave; skalpirati — odreti skalp.

K božični odprodaji

LUD. DOLENC, Sv. Petra cesta št. 8 (nasproti hotela Lloyd)

Večja tovarna v bližini Ljubljane išče

kontoristinio

ki je perfektna v slovenščini, srbohrvaščini in nemščini, izur-jena na pisalnem stroju in v računstvu. Nastop z novim letom. Plača dobra. V poštev pridejo le, ki imajo primerno prakso v srbohrvaščini. Ponudbe je napraviti na upravo lista pod značko »Vestna kontoristinja«.

Kamnosek.

Nujno rabimo 50 mojstrov, kateri znajo klesati iz granita in dobro izdelovati kocke za teranje ceste. Kamnolom je pri železniški postaji Višegrad v Bosni. Delate lahko tudi skozi vso zimo, ker so dobre delavnice pod streho. Pri delavnicah so barake za spati in kuhati za delavce.

Kamen se zelo dobro kleše. Živež je po ceni. Delo je stalno vse leto, a zaslužek je zelo dober.

Vprašajte na naslov: Industrija Višegradskega granita u Višegradu, Bosna.

Bros posebnega obvestila

V nedeljo 11. decembra ob 11. uri dopoldne je umrl

Jakob Starc

v 57 letu starosti.

Pokopan bo danes 13. decembra 1927 ob 14. uri na Pobrežnem pokopališču pri Mariboru.

Maribor, dne 12. decembra 1927.

Terezija Starc, soproga, Ema, Olga, Zora, Milka in Radka hčere; Zoran, Miro, Slavko in Dragotin, sinovi ter ostali sorodniki.

Zahvala.

Povodom prerane izgube našega preljubega soproga, omir. očeta, sina, brata, strica in svaka gospoda

Franca Ravhekar

posestnika in obč. odbornika,

nam je došlo toliko izrazov iskrenega sočutja od strani pri-jateljev in znancev, da nam je bilo v največjo tolažbo v bridkih urah težkega gorja. Srčna potreba nam je izreči vsem ljubim sožalnikom svojo globoko občuteno zahvalo in hvaležnost.

Posebno se zahvaljujemo za prijateljsko poklonjeno žalno cvetje na krsto blagega pokojnika. Prijetno dolžnost izpolnjujemo, ko izrekamo presrečno zažalo prečast. domači duhovščini, gg. dr. Vaceku in dr. Marčiču, tv. Krkoč, bistriš-kemu Sokolu za častno stražo in nadvse ljubeznivo pozor-nost, sokolskim društvom gorenske sokolske župe za čast-no spremstvo, starosti gorenj. sokol. župe g. Sajovicu za ganljive besede ob odprtem grobu, gasilnemu društvu v Bistrica, Nomenj, Nemški Rovt, Srednja vas in Savica, gg. pevcem za v srce segajoče ganljive žalostinke, g. županu in občinskim odbornikom, krajevni organizaciji SDS in vsem ter vsakemu posebej, ki so nepozabnega pokojnika spremili na njegovi zadnji poti — presrečen Bog plačaj!

Bohinjska Bistrica, 12. decembra 1927.

Rodbina Ravhekar.

Rabimo

igrač, šolskih torbic, nahrbtnikov, žep-nih svetilk, žepnih nožev, ščetk vseh vrst, glavnikov, listnic, parfumerije v kasetah, kolonske vode itd. vljudno vabi cenjene odjemalce tvrdka

TEREŠČENKO, Beograd, Vojvode Milenka ulica, št. 11 a.

Svetovno znane original **EMAILIRANE**

prave Lutzove peči

prvovrsten fabrikat tvornice **Wwe LUTZ & SOHNE BLUDENZ**

IN EMAIL TABLICE Z NAPISOM

ima v Jugoslaviji v zalogi samo inž. MATE GUZELJ, Ljubljana, Šiška, Jernejeva cesta šte. 5 (blizu cerkve Sv. Jerneja), na dvorišću pod hišo Celovška cesta 58.

Hrasti

na deblu od 40 cm srednjega premera se pro-dajo v gozdu, ležečem četrt ure od mesta Krško. Interesenti za to naj stavijo ponudbe na R—r, Trška gora št. 23, pošta Krško.

Tkanine za pohištvo:

brokat, damask, pliš, gradl za žimnice in rolete, afrika strune, vzmeti, žebliji in vse tapetniške potrebščine dobite naice-neje pr

I. Omerzo in drug

Zagreb, Petrinjska ul. 3. na dvorišču.

Na debelo Na drobno

FA. FRANK HUMPHRIS - KENNETH ALEKSANDER ROBERTS BOURNEMOUTH HANTS ANGLEŠKA

prodaja ali daje v zakup licenco svojih jugoslovenskih patentov:

- Br. 2721 Izboljšanja v mehaničnih stiskal-nicah.
 - Br. 2071 Nov ali izboljšan stroj za izdelova-nje žeblicev ali drugih predmetov iz plo-čevine, oproge kovin ali drugega mate-rijala.
 - Br. 2042 Novi ali izboljšani stroj za izde-lovanje žeblicev, pijavice, klinov, kavljev, klinov za tla in sličnih predmetov iz žice, palic in slično.
 - Br. 199 Novi ali izboljšani stroj za izdelo-vanje žeblicev, žeblicev in slično.
 - Br. 1993 Izboljšanje v stroju za kovanje žeblicev in drugih predmetov.
- Informacije daje dr. Janko Olip, advokat Beograd, Kralja Milana ulica 78.

Iščem lokal na Aleksandrovi ali Dunajski cesti.

Ponudbe na upravo »Jutra« pod: »Lokal I.«

V globoki žalosti naznanjamo, da je naš srčnoljubljeni sin in brat, gospod

Anton Barič

dijak II. razr. drž. reaike,

v nedeljo dne 11. t. m. po kratki mučni bolezni, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega pokojnika bo v torek, dne 13. decembra ob 4. uri pop. iz mrtvašnice drž. bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 12. dec. 1927.

Zalujoči ostali.

Mestni pogrebni zavod

Prekruta usoda je iztrgala iz najinega objema najino ljubljeno edinko

Nevenko

v nežni dobi dveh let.

Zemške ostanke naše izgubljene sreče spremimo v rodbinsko grobnico k Sv. Križu danes v ponedeljek ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti, Komenskega ul. 17.

LJUBLJANA, dne 11. decembra 1927.

Mila in Raiko Turk

Vsakovrstna moška, fantovska in deška oblačila po globoko znižanih cenah oddaja samo konfekcija

frande Derenda

Gradišče 4 nasproti dramskega gledališča

Predno kupite, prepričajte se o naših cenah! Najprimernejša darila za Božič!

KUPIM

stalno vsako množino kostonjevega taninskega lesa, smrekove skorje cele in zdrobljene, smrekovega hmelove droge, rabljene sode od stroj in jedilnega olja v dobrem stanju po najvišjih cenah. — Akreditivno plačilo.

FRANC OSET, Sv. Peter v Sav. dolini.

Potrti globoke žalosti naznanjamo vsem prijateljem in znancem, da je preminula danes 12. t. m. po daljši muč-ni bolezni prevedena s sv. zakramenti za umirajoče v 72 letu svoje starosti naša nad vse ljubljena mati, tašča in stara mati, gospa

Alojzija Lapornik

vдова po rudniškem upravitelju.

Pogreb bo v sredo dne 14. t. m. ob 10. uri iz hiše ža-losti na tukajšnje pokopališče.

Trbovlje, 12. decembra 1927.

Inž. Frane Lapornik, višji nadzornik TPD. sin; Ana La-pornik, šolska upraviteljica, hči; Magda Lapornik, rój. Paravan, snaha; Edi in Ado, vnuka.

Naša stara mamica, gospa

Alojzija Juvančič

vдова po višjem sodnem svetniku

nas je zapustila danes za vselej. Kakor vse številne krute udarce neizprosne usode v svojem požrtvovalnem življe-nju, tako je prenašala tudi nepopisne muke svoje dolgo-letne bolezni z neskončno potrpežljivostjo in udanostjo, katere je zmogel je najplemenitejši značaj. Kdor je poznal njeno velikodušno in preblogo srce, ta pozna tudi našo neizmerno tugo.

Pogreb dragih nam zemeljskih ostankov se bo vršil danes 13. decembra 1927. ob 15. uri iz hiše žalosti, Ruška cesta 27, na magdalensko pokopališče. Prosimo za tiho sožalje.

Maribor—Našice, dne 13. decembra 1927.

Zvonko Juvančič, ravnatelj, inž. Ivan Juvančič, šum. nad-upravnik, sinova; Olga Juvančič, nadučiteljica, Mimi Mrak, Julija Wührer in Milka Juvančič, želez. uradnica, hčere; inž. Franz Wührer —Wien, Franjo Mrak, Newyork zeti; Mimi Juvančič, snaha; Arpad, Brankica, Irmica, Dana in Bobby, vnuki.